REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

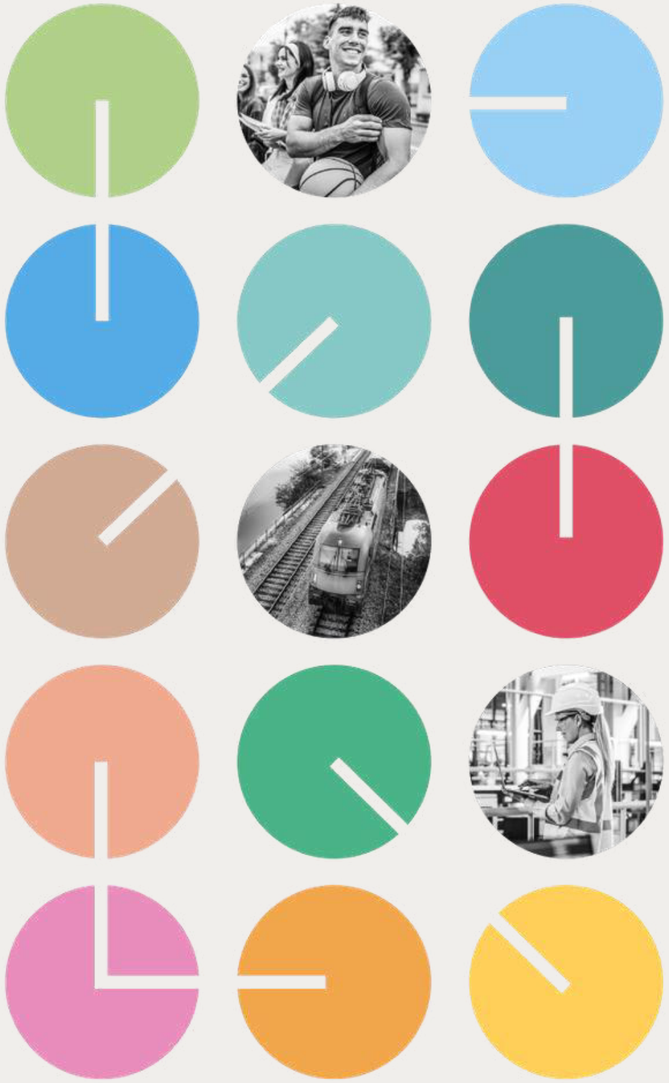
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

SLOVENSKI REGIONALNI DNEVI 2026

Konkurenčne regije za kakovostno življenje

4. in 5. november, 2026
Kongresni center Adria, Ankaran

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

POZDRAVNI NAGOVOR

mag. Tina Jančar Matekovič, RRA GIZ
dr. Oto Luthar, ZRC SAZU
Zsolt Szokolai, DG REGIO
mag. Aša Rogelj, MOP
Ivan Meglič, MLSKRR

Katera beseda oz. besedna zveza po vašem mnenju najbolje opredeljuje konkurenčno regijo, ki zagotavlja kakovostno življenje?

101

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

STRATEŠKI PANEL

KONKURENČNE REGIJE KOT ENOTEN RAZVOJNI OKVIR

MODERATOR:
dr. Janez Nared, ZRC SAZU

SODELUJOČI:
Ivan Meglič, MLSKRR
mag. Aša Rogelj, MOP
dr. Sabina Koleša, MGDŠ
Bojan Kar, RRA GIZ
Zsolt Szokolai, DG REGIO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

OKROGLA MIZA

EKONOMSKA PREOBRAZBA REGIJ

MODERATOR:
mag. Martin Štiglic, MLSKRR

SODELUJOČI:
mag. Peter Medica, MLSKRR
Anja Šerc, RRA Zasavje
mag. Boštjan Požar, RRA Zeleni Kras
Brigita Habjan Štolfa, SPGZ Nova Gorica
Franci Bratkovič, RC Novo mesto

Slovenski regionalni dnevi 2026

Razvojna specializacija regij

Regionalna in inovacijska politika za gospodarsko preobrazbo regij

mag. Peter Medica

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

VSEBINA RAZVOJNE SPECIALIZACIJE

Regija osredotoči svoje prednosti in vlaganja na izbrano gospodarsko preobrazbo

REGIJE V OKVIRU S5 IN EVROPSKIH PRIORITET

S5/S5+ povezuje skupne prioritete z regijskimi zmogljivostmi

Evropske in nacionalne prioritete

S5 / S5+
Usmerjanje in povezovanje razvojnih vlaganj

Razvojna specializacija regije
Cilj in izvedba regijske preobrazbe

Regijske prednosti in razvojne pobude

Regijske pobude in izkušnje sooblikujejo S5+

Podjetniško odkrivanje povezuje ambicijo z izvedbo

Analiza regije
Prednosti, trendi in priložnosti

Razvojne namere
Podjetja in institucije znanja

Znanje in izkušnje
Potrebe, ovire in možne rešitve

Pripravljenost za izvedbo
Nosilci dejavnosti in vlaganja

PROGRAM GOSPODARSKE PREOBRAZBE

Preobrazbo omogočajo dejavnosti in vlaganja, ki se dopolnjujejo

Možne sestavine programa

Vsebinska povezanost

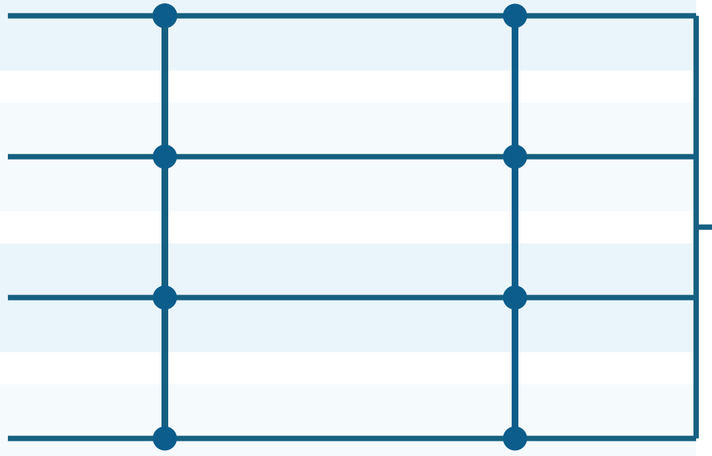
Časovna usklajenost

Raziskave in tehnologije

Kadri in kompetence

Skupne razvojne zmogljivosti

Podjetništvo in trgi

Izbrani cilj preobrazbe

Trajne zmogljivosti in tržna uveljavitev

Javna podpora in zasebna vlaganja za skupni cilj

PARTNERSTVO IN KOORDINACIJA

Partnerstvo poveže prispevke in odgovornost za izvedbo

RRA
Regijsko povezovanje

Podjetja
Razvoj in naložbe

Institucije znanja
Raziskave, razvoj in izobraževanje

SRIP-i
Znanje in mreže S5

Država
Usklajevanje politik in podpore

...

Dogovor o cilju, nosilcih, dejavnostih in vlaganjih

Regija oblikuje svoj model koordinacije

EKSPERIMENTIRANJE IN UČENJE

Regije s preizkušanjem in učenjem izboljšujejo svojo razvojno pot

Uspešne pristope razvijamo, druge prilagodimo ali opustimo

IZHODIŠČA ZA PANEL

Regije po različnih poteh prispevajo k skupnim razvojnim ciljem

Skupna razvojna ambicija

Kaj želimo s specializacijo spremeniti v gospodarstvu regije?

- **Višja produktivnost**
- **Višja dodana vrednost**
- **Kakovostna delovna mesta**

Foto: Lovro Rozina

SLOVENSKI REGIONALNI DNEVI 2026

ZASAVJE: OD PREMOGA DO VISOKOTEHNOLOŠKE IN ZELENE REGIJE

Razvojna specializacija Zasavske razvojne regije

mag. Anja Šerc, RRA Zasavje

Ekonomska preobrazba regij · Ankaran, 4. 11. 2026

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE

IZ ČESA IZHAJAMO?

1,9 % BDP za RR

Četrti najvišji delež med regijami — kljub nizkemu BDP na prebivalca.

Inovativno jedro

49 podjetij na področjih S5; 14 od 15 analiziranih visoko inovativnih (upoštevati selektivnost vzorca).

Center DUBT

Prva javna raziskovalna organizacija v regiji: baterije, vodik, CO_2. 32,1 mio €, od tega 27,3 mio € iz SPP.

Regijska robustnost

Energetska infrastruktura, odpornost na spremembe, tehnično znanje, močna skupnostna povezanost

Lekcija Območnega načrta za pravični prehod

Teritorialna strategija transformacije

REGIONALNA
RAZVOJNA
AGENCIJA
ZASAVJE

Foto: Lovro Rozina

RAZVOJNA SPECIALIZACIJA

INDUSTRIJSKA TRADICIJA Z NOVIMI TEHNOLOŠKIMI PLASTMI

Energetika in razogljičenje

Shranjevanje energije, odpadna toplota, krožni procesi

Napredna proizvodnja in kovine

Obdelava kovin, litje, varjenje, avtomatizacija

Merilni in varnostni sistemi

Detekcija plinov, eksplozijska varnost, sledenje

Biotehnologija in voda

Mikrobne tehnologije, bioprocesi, detekcija

Digitalne komponente

Elektronika, senzorika, programske rešitve

od razogljičenja gospodarstva do visoke inovativnosti (in nazaj)

presečišča potreb = osnova povezovanja

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE

KLJUČNI RAZVOJNI IZZIVI

–14 %	**produktivnost:** dodana vrednost na zaposlenega pod povprečjem Slovenije
53,1 %	**odliv kadrov:** delovno aktivnih dela zunaj regije
–8,5 %	**demografija:** prebivalcev 2000–2023; 23,3 % je starejših od 65 let
5 / 15	**kompetence:** podjetij v SRIP; manjkajo razvojni, digitalni in AI kadri
1.599 ha	**prostor:** nekdanji pridobivalni prostor rudnika; malo ravnih površin

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE

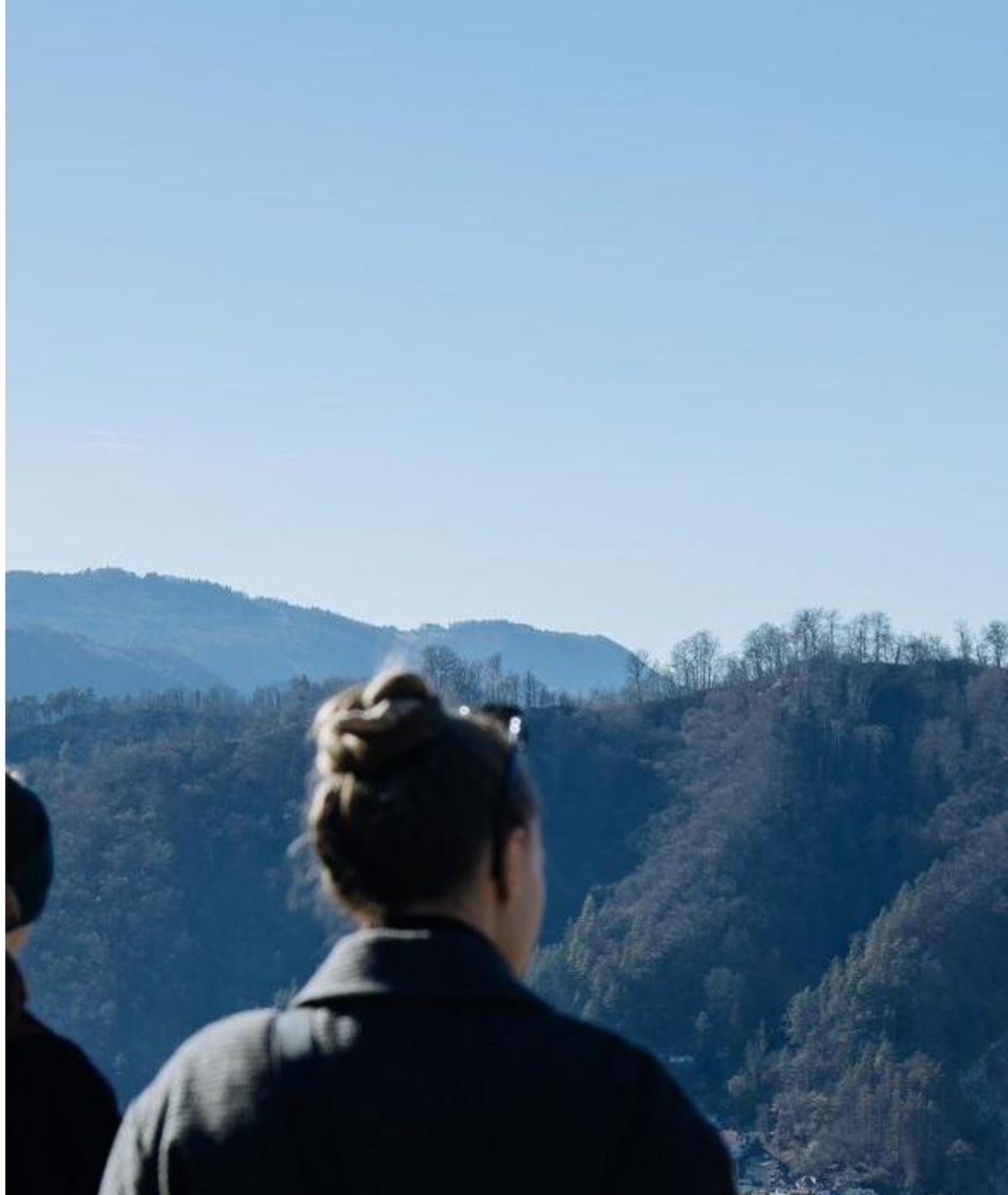

Foto: Amadeja Smrekar / Krater kolektiv

OD ANALIZE DO SKUPNIH PROJEKTOV

RRP 2028–2034 X PAMETNA SPECIALIZACIJA

Konkurenčne regije: razogljičenje industrije <=> pametna specializacija <=> prostorski razvoj
Priložnost: ciljno povezati regijsko specializacijo z nacionalnimi cilji in evropskimi priložnostmi

RAZUMEVANJE POTREB ZA AKTIVACIJO POTENCIALA

Povezane regije: povezovanje po razvojnih vrzelih, ne nujno po panogah (medregijsko).
Priložnost: krepitev regijskega povezovanja s ciljno podporo.

REGIJSKA ODPORNOST IN GLOBALNE REŠITVE

Odporne regije: regijsko vpeto gospodarstvo
Priložnost: razvoj brezogljičnih tehnologij in skupnostnih sistemov

POVEZANO PODPORNO OKOLJE

Upravljanje: model vključevanja ter soupravljanja
Priložnost: krepitev regijskih centrov odličnosti

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE

Foto: Amadeja Smrekar / Krater kolektiv

KLJUČNA VPRAŠANJA ZA PERSPEKTIVO 2028–2034

NEJASNOSTI NASLEDNJE FINANČNE PERSPEKTIVE

BODO RRP OSNOVA ZA REGIONALNA POGLAVJA?

KAKO BO S5 POVEZANA Z REGIONALNIMI PRIORITETAMI?

KAKO PODPRETI REGIJE (V PREHODU / S POSEBNIMI RAZVOJNIMI IZZIVI) S TERITORIALNIMI UKREPI?

DIALOG MED DRŽAVO IN REGIJAMI

Foto: arhiv Občine Kompreshaus

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE

PRIMER ZASAVJA: BDP NA PREBIVALCA 54 % SLOVENSKEGA POVPREČJA · 53 % DELOVNO AKTIVNIH DELA ZUNAJ REGIJE · PILOTNI PROJEKTI / VZDRŽNOST REZULTATOV

Razvojni izzivi Primorsko-notranjske regije

mag. Boštjan Požar

November 2026

Zeleni kras

Značilnosti regije

- Primorci in Notranjci
- Podeželska regija brez MO
- Regija z najmanj prebivalci v SLO (cca 2,5 %)
- 1.456 km^2 (7,2 % površine SLO)
- Najredkeje poseljena regija – 37 preb/km^2 (SLO=105,3)
- 74 % gozd, 54 % Natura 2000, 95 % zavarovana območja

Zeleni kras

RRA Zeleni kras

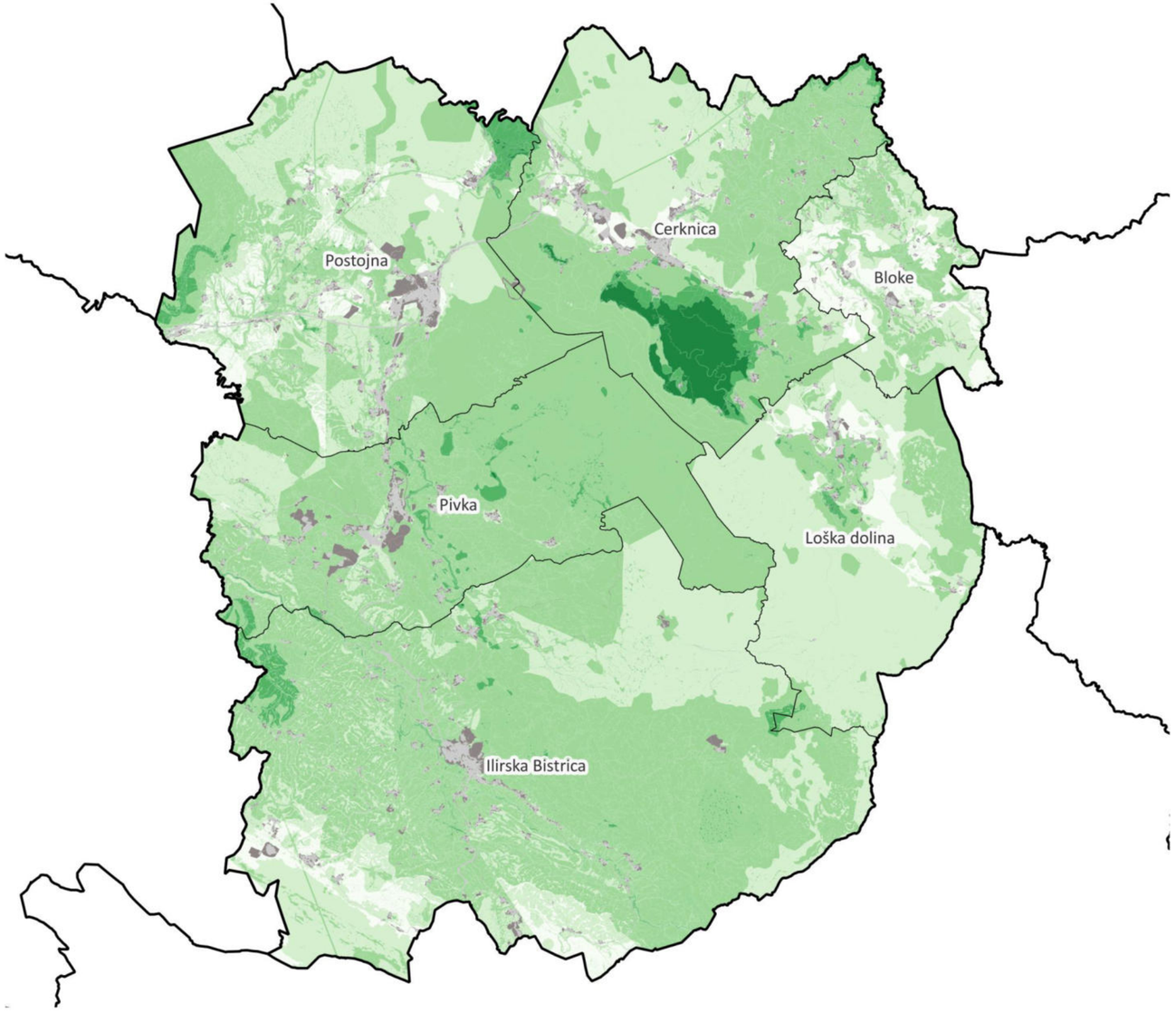
Gospodarstvo v regiji

- Eno najšibkejših gospodarstev – 1,6 % v nacionalni BDP (padajoč trend)
- Nizka gospodarska aktivnost – 2.597 (AJPES, 2025)
- Skoraj polovica nima nobenega zaposlenega
- 6 velikih, 28 srednjih, ostalo mala in mikro podjetja
- 175 podjetij – več kot 9 zaposlenih (OECD, 2025)
- Predelovalne dejavnosti z nizko DV
- Pretežno proizvajalci polproizvodov, končnih proizvodov malo
- Vlaganja v RRI: 0,4 % regionalnega BDP in 0,3 % vlaganj SLO v RRI

Gospodarstvo v regiji

- Eden najnižjih regionalnih BDP/preb. (SURS, 2025) – 20.733 EUR
- Najnižja večletna rast BDP na prebivalca (SURS, 2025)
- Odliv delovne sile – 44 % del. aktivnih (61 % v LJ)
- Obstoječa podjetja zaposlujejo delavce tretjih držav
- Najnižja povprečna bruto plača na zaposlenega (2025)
- Odsotnost komunalno opremljenega prostora za gospodarstvo
- Drugi najnižji obseg tujih vlaganj med SLO regijami
- Gospodarstvo napreduje, ampak prepočasi

Območja režimov različnih varstev in omejitev

Vir: GURS, 2025; ARSO, 2025; PIS, 2025; ZGS, 2025; MK, 2025; DRSI, 2025.

Kaj kroji razvoj regije?

- Nizka kritična masa (ljudi, kapitala, podjetij, institucij, znanja) – nizka razvojna sposobnost
- Prostorski pogoji za razvoj (ekonomska infrastruktura, stanovanja)
- Varstveni režimi - oteženo umeščanje v prostor
- Odsotnost AC Postojna - Jelšane
- Pomanjkanje ambicioznosti – mediteransko-balkanska ležernost

Kam lahko gremo?

- Obstoječe gospodarstvo – ne bo razvojnega preboja
- Privabljanje novih podjetij – prostorski pogoji (Regionalna cona Postojna)
- Bioekonomija (gozdno-lesna veriga) – sistemske anomalije, nosilci
- Trajnostni turizem

Trajnostni turizem

- Naravni kapital – neizkoriščen potencial
- RDO – promocija, dvig kakovosti turistične ponudbe, povezovanje ponudnikov itd
- Napredek na področju turizma
- Znamka Zeleni kras
- Izvorno slovensko
- Slovenia Green Bronze

Razvojna specializacija?

Trajnostna ekonomija

Trajnostni turizem, bioekonomija, zelene tehnologije

HVALA ZA POZORNOST!

Zeleni kras

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

OKROGLA MIZA

EKONOMSKA PREOBRAZBA REGIJ

MODERATOR:
mag. Martin Štiglic, MLSKRR

SODELUJOČI:
mag. Peter Medica, MLSKRR
Anja Šerc, RRA Zasavje
mag. Boštjan Požar, RRA Zeleni Kras
Brigita Habjan Štolfa, SPGZ Nova Gorica
Franci Bratkovič, RC Novo mesto

SLOVENSKI REGIONALNI DNEVI 2026

Razvojna specializacija regij

Nastajajoče priložnosti v propulzivnih panogah: Severna Primorska (Goriška) razvojna regija

Brigita H. Štolfa

direktorica GZS Severno Primorske gospodarske zbornice

Kongresni center Adria, Ankaran • 4. november 2026

Štirje pogledi, isto opozorilo

DIAGNOZA

Slovenija ima močne posamezne gradnike, vendar jih inovacijski ekosistem ne pretvarja dovolj hitro v produktivnost, rast in konkurenčnost.

EIS 2026: Razvojnega zaostanka ne zmanjšujemo

Slovenija dosega 87,2% povprečne inovacijske uspešnosti EU in je 17. med 27 članicami. Napreduje počasneje od povprečja EU.

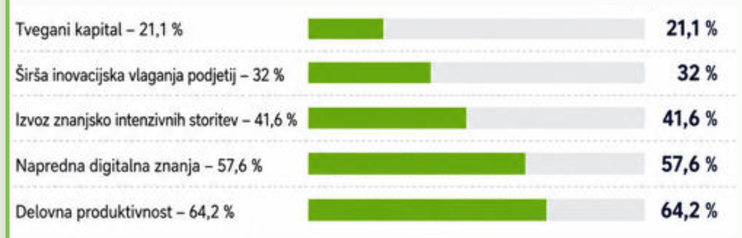
1 KLJUČNI PODATKI

87,2 %
povprečje EU

17. mesto / 27 članic

Vir: European Innovation Scoreboard 2026

2 KJE NAJBOLJ ZAOSTAJAMO?

3 TRI DIAGNOZE, ISTO OPOZORILO

EIS
Slovenija ne zmanjšuje razvojnega zaostanka

OECD
Instrumenti in politika ostajajo preveč razdrobljeni

UMAR
Produktivnost, investicije in digitalizacija zaostajajo.

4 LITVA KAŽE, DA JE MOGOČE HITREJE

NAPREDEK OD 2019

Pouk ni le v višjih vlaganjih, temveč tudi v sposobnosti, da se diagnoza in priporočila pretvorijo v izvedbo.

Vir: European Innovation Scoreboard 2026, OECD, UMAR 2026

IMD 2026

49.
mesto na svetu

Največji šibkosti: poslovna in vladna učinkovitost.

- 3 mesta

- 11 mest od 2022

SKUPNI EKOSISTEMSKI SIGNAL

EIS	Razvojnega zaostanka ne zmanjšujemo, posebej šibki so kapital, širša inovacijska vlaganja, znanjsko intenzivne storitve in produktivnost.
OECD	Instrumenti, odgovornost in prehodi med raziskavamo, inovacijami in trgom ostajajo preveč razddrobljeni.
UMAR	Za prehod od ozvajalcev k ustvarjalcem nove vrednosti potrebujemo poslovno, tehnološko in investicijsko preobrazbo.
IMD	Učinkovitost države in podjetij omejujejo hitrost investicij, prilagajanja in razvoja.

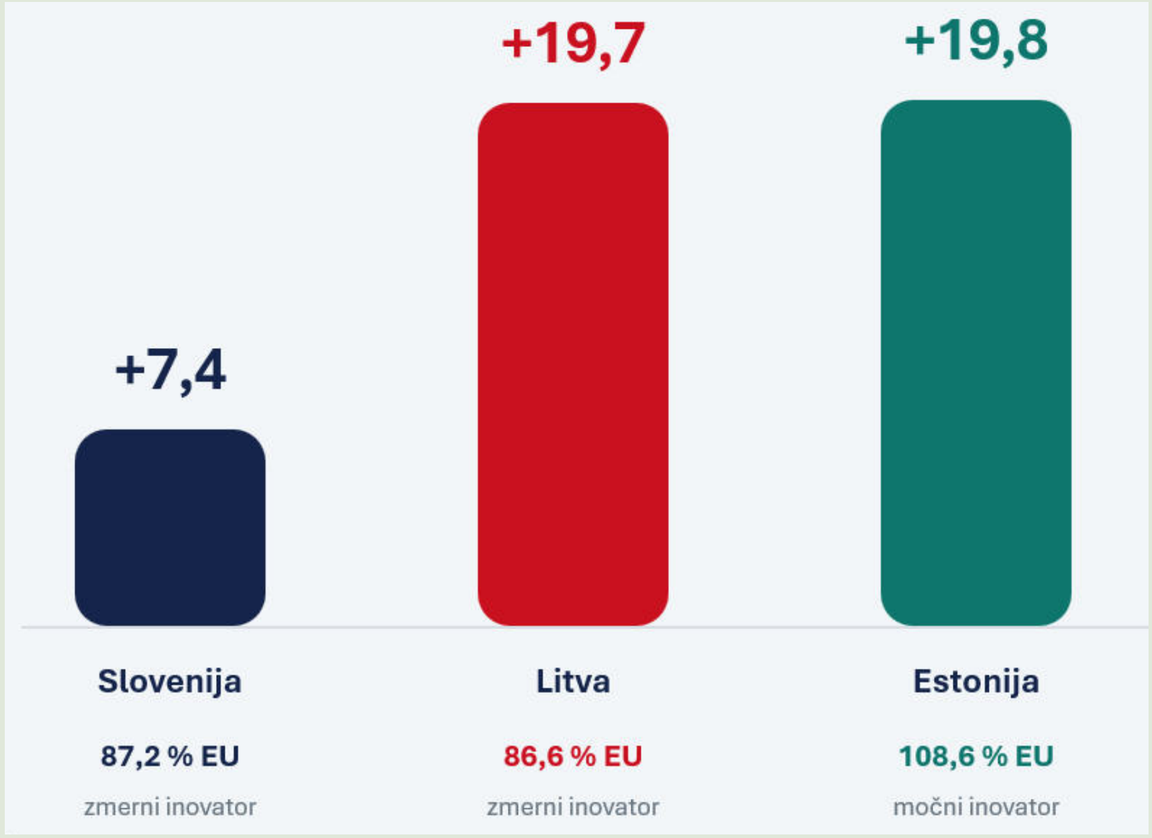
Problem ni le v višini vlaganj. Problem je sposobnost sistema, da znanje, kapital in partnerstva pretvori v učinke.

Majhne države kažejo, da je mogoče hitreje

DIAGNOZA

Litva in Estonija sta od 2019 napredovali skoraj trikrat hitreje kot Slovenija.

NAPREDEK INOVACIJSKE USPEŠNOSTI OD 2019

NI SAMO VPRAŠANJE R&R VLAGANJ

Slovenija ima višja poslovna R&R kot Litvija in Estonija - a precej šibkejši kapital in manj širših inovacijskih vlaganj.

	Slovenija	Litva	Estonija
Poslovna R&R vlaganja	100,7	26,9	79,3
Tvegani kapital	21,1	114,7	227,4
Širša inovacijska vlaganja	32,0	156,9	138,0

POUK: Več R&R samo po sebi ni dovolj. Razliko delajo kapital, širša inovacijska vlaganja in delovanje ekosistema.

Goriška: majhna regija z močno razvojno bazo

Potencial ni več vprašanje. Vprašanje je, kako ga pretvoriti v naslednji razvojni preskok.

BDP regije

2,93 mrd €

Dodana vrednost / zaposlenega

64.716 €

Prihodki na tujih trgih

47 %

S5 relevatnih podjetij

828

33 od 36

anketiranih podjetij z novim ali bistveno izboljšanim produktom oziroma storitvijo

Razvojno usmerjen vzorec, ne celotno regionalno gospodarstvo.

Naša prednost ni ena panoga.
Je preplet kompetenc.

Največ priložnosti nastaja na presečiščih tehnologij in trgov.

BIO & HEALTH	Biofarmacija • biotehnologija • medicinske tehnologije
MOBILNOST & ELEKTRIFIKACIJA	Električni pogoni • elektronika • letalske tehnologije
AI & DIGITAL	AI • HPC • podatki • digitalni dvojčki
PAMETNA INDUSTRIJA	Avtomatizacija • robotika • senzorika • pametna proizvodnja
ZELENE TEHNOLOGIJE & MATERIALI	Krožni tokovi • nizkoogljični materiali • hrana

Od inovativnih podjetij do razvojnih ekosistemov

Ne še ena splošna mreža, ampak ciljno povezovanje okoli konkretnega razvojnega izziva.

ZNANJE → R&R → PILOT → TESTIRANJE → INDUSTRI-ALIZACIJA → TRG

27 / 29
visoka inovativnost

22 / 29
kandidati za B2B

16 / 29
izven SRIP

PODJETJE + POTREBA + ZNANJE

PARTNER + INFRASTRUKTURA + FINANCIRANJE

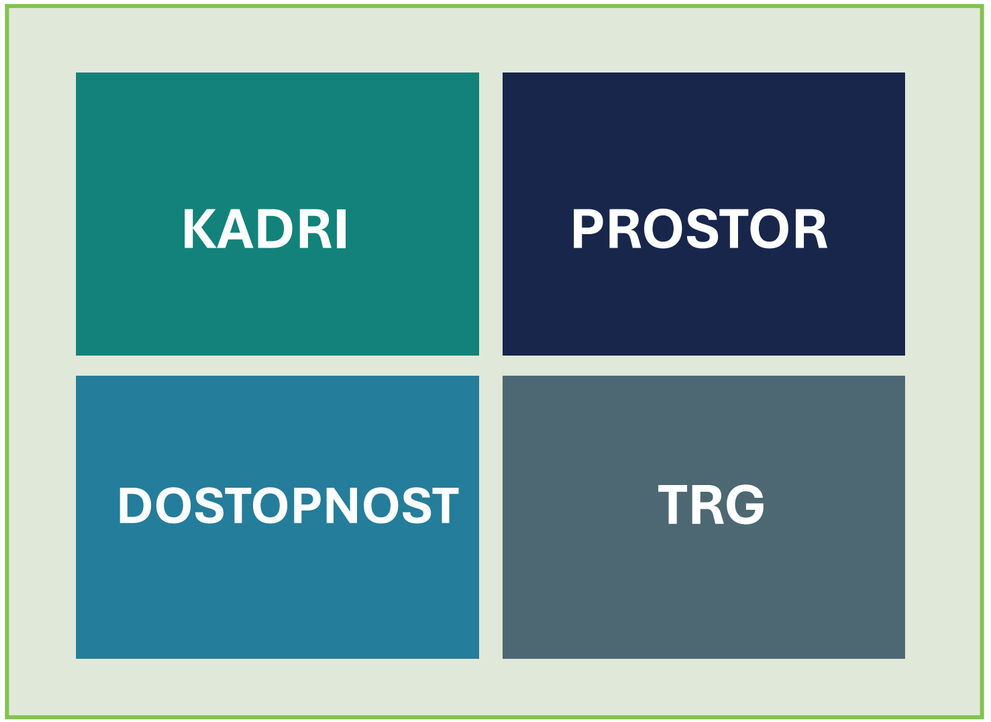
Primer razvojne ambicije: BIOTEHNOPOLIS AJDOVŠČINA

Potencial imamo. Kje se razvoj ustavlja?

4 • RAZVOJNA OZKA GRLA

Strategija je pomembna, toda podjetja transformacijo doživljajo skozi zelo praktične pogoje.

1	KADRI	Inženirji • tehnični profili • IT • nova znanja
2	PROSTOR	Opremljene gospodarske površine • hitrejše umeščanje
3	DOSTOPNOST	4. razvojna os • Posočje • logistika
4	OD RAZVOJA DO TRGA	Testiranje • pilotiranje • certifikacija • industrializacija

Ozko grlo ni pomanjkanje idej.
Ozko grlo je pot do investicije in trga.

IDEJA → PILOT → INVESTICIJA

Kadri za specializacijo prihodnosti

Ne izobražujmo samo za današnje potrebe. Kadre razvijajmo za gospodarstvo, ki ga želimo leta 2035.

- AI & PODATKI
- BIOTEHNOLOGIJA
- ELEKTROTEHNIKA
- STROJNIŠTVO
- AVTOMATIZACIJA
- NAPREDNI MATERIALI

PODJETJA ↔ ŠOLE ↔ UNIVERZE ↔ RAZISKOVALNE ORGANIZACIJE

Vključiti tudi zaposlene: tehnološki prehod zahteva vseživljenjsko učenje.

Od razvojnih točk do povezanega ekosistema

Razvojni preboj ni ena panoga ali en projekt. Je sposobnost povezati kompetence v naložbe in trg.

1

RAZVOJNA JEDRA

bio • digital • mobilnost • industrija • materiali

2

POVEZAN EKOSISTEM

podjetja • znanje • kadri • infrastruktura

3

RAZVOJNI PROJEKTI

demonstracija • industrializacija • investicije

4

GLOBALNI TRG

več lastnih rešitev • višja dodana vrednost

VRTOJBA • NOVA GORICA • TURJAK • AJDOVŠČINA • VIPAVA

VEČ ZNANJA. VEČ TEHNOLOGIJE. VEČ LASTNIH REŠITEV. VIŠJA DODANA VREDNOST.

Jugovzhodna Slovenija

razvojni izzivi in priložnosti

Franci Bratkovič, 4. 11. 2026

razvojni center
novo mesto

Dejstva in razmisleki

Dejstva - kaj so naše prednosti:

- Odlično, zelo certificirano, izvozno usmerjeno gospodarstvo
- Priložnost za prenos znanja, ki se pridobiva v svetovni konkurenci
- Največ instaliranih industrijskih robotov v državi

Razmisleki – kje vidimo izzive:

- Odvisnost regije od velikih družb (14, 42 %, 55 %, 74 %, 76 %...)
- Pomanjkanje tehniško izobraženega kadra
- Velike razlike znotraj regije

Akcijski načrt - tehnologija

V letu 2016 zastavili program CRRI – Center razvoja, raziskav in inovacij:

- Cilj 1 – delo z mladimi - navduševanje za tehnologijo (STEM)
- Cilj 2 – vzpostavitev sodelovanja z gospodarskimi družbami
- Cilj 3 – postavitev temeljev za znanstveno raziskovalno delo

Rezultati:

- 6.000+ otrok, 9.000+ pedagoških ur, 30+ mentorjev, 20+ asistentov, 35 OŠ
- Sodelujemo s številnimi podjetji (Krka, Revoz…)
- Javni inštitut Rudolfovo

Akcijski načrt - podjetništvo

Spodbujanje podjetništva in podjetniškega načina razmišljanja:

- Delo z mladimi (Start up vikendi, Popri, podjetniški krožki v OŠ…)
- Podjetniški inkubator (svetovanja, mentoriranja, skupnost…)

Kako zmanjšati odvisnost od velikih družb:

- Program 15 – 150 – 1.500
- Sodelovanje s podjetji in prenos znanja ter izkušenj

Pomembnejši dosežki

- Ustanovitev javnega inštituta Rudolfovo
- Ustanovitev 4. javne Univerze v Novem mestu
- Razvoj gospodarskih con, ki omogočajo razvoj podjetij
- Vstop novih podjetij v regijo (Yaskawa, Akrapovič…)
- RCNM vključen v več tehnoloških projektov (EDIH, misija GREMO…)

Kaj je pred nami

- Javni inštitut in javna univerza bosta zagotovo dala nov pospešek
- Zagotovitev ustrezne infrastrukture za podporo mladim podjetjem in znanosti – Znanstveno tehnološki park, Univerzitetni kampus
- Sodelovanje **gospodarstvo – izobraževanje/znanost – start up okolje**
- Stabilno financiranje

ODLIČNOST – USTVARJALNOST – SODELOVANJE – UČINKOVITOST - ODZIVNOST

CICIBAN IN ROBOTEK
PRIZNANJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

UVODNO PREDAVANJE

UREJEN PROSTOR ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

MODERATOR:
mag. Lenča Humerca Šolar, MOP

SODELUJOČI:
dr. Naja Marot, UL BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
BF
Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

Kakovost življenja kot koncept (prostorskega) upravljanja

Izr. prof. dr. Naja MAROT

Slovenski regionalni dnevi

Ankaran, 4. 11. 2026

UNIVERZA V LJUBLJANI

BF

Biotehniška fakulteta

Oddelek za krajinsko arhitekturo

1. Kakovost življenja kot koncept

Grafika: Podobarna

Kakovost življenja kot koncept

Brez univerzalne opredelitve

Različno poimenovanje glede na državo

Sorodni termini: **blaginja** (ang. *well-being*), **življenjski standard, življenjski pogoji**

Opredelitev odvisna **od števila tematik/kriterijev**, prostorske dimenzije, skupine prebivalcev

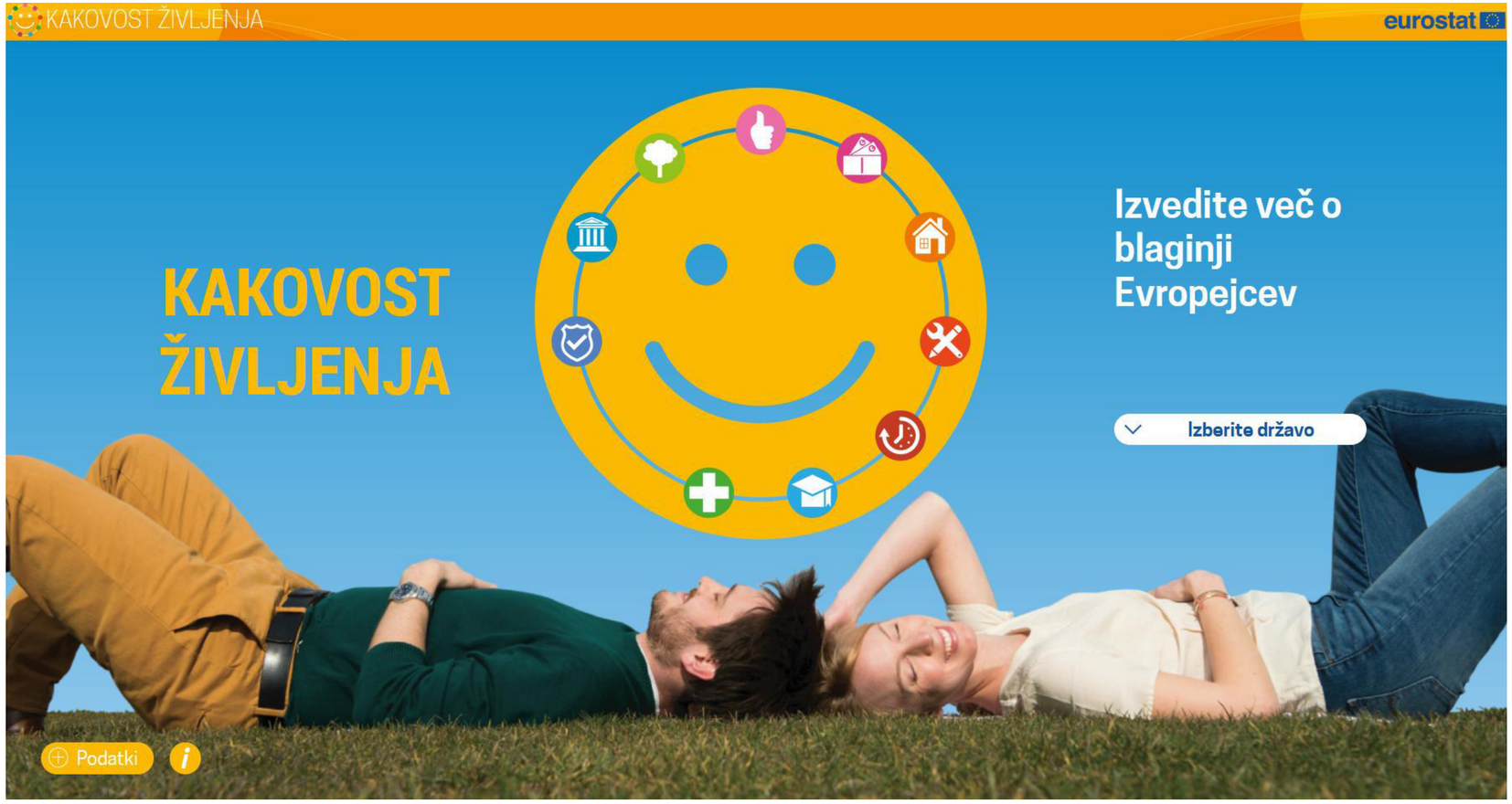

Grafika: Maja Debevec

Kakovost življenja kot koncept

Primer opredelitve “od zgoraj navzdol”

EUROSTAT (2017, skupina strokovnjakov): osem tematik življenjskih pogojev prebivalcev (materialni življenjski pogoji, produktivnost ali glavna aktivnost, izobraževanje, zdravje, prosti čas in družbeni odnosi, gogpodarska in fizična varnost, upravljanje in osnovne pravice, naravno in življenjsko okolje) in zadovoljstvo s življenjem oz. življ. pogoji (povezava)

Kakovost življenja kot koncept

Primer opredelitve “od spodaj navzgor”

Delovna skupina za pripravo 10. poročila o stanju Alp: predstavniki ministrstev, pristojnih za prostor, sodelujočih alpskih držav, nevladnih organizacij in združenj, raziskovalnih institucij ipd.

Delavnična opredelitev **5 tematik**, prostor primarno v področjih “**okolje**” ter “infrastruktura in **storitve**”

Dejavniki oz. **življenjski pogoji**: grajeno okolje, okolje, javne storitve, stanovanja, okolje, odpornost in prilagajanje na podnebne spremembe

OKVIR ZA MERJENJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA	DEJAVNIKI OMOGOČANJA DOBREGA ŽIVLJENJA	VZDRŽEVANJE ŽIVLJENJA	OSEBNO ZADOVOLJSTVO
OKOLJE	OKOLJE	TRAJNOSTNA / EKOLOŠKO OZAVEŠČENA DRUŽBA	ZADOVOLJSTVO S KAKOVOSTJO OKOLJA
	EKOSISTEMI IN BIOTSKA RAZNOVRST		
	GRAJENO OKOLJE		
	OHRANJANJE IN ZAŠČITA		
	ODPORNOST IN PRILAGAJANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE		
INFRASTRUKTURA IN STORITVE	STANOVANJA	ZDRAVA, IZOBRAŽENA IN DINAMIČNA DRUŽBA	ZADOVOLJSTVO S KAKOVOSTJO INFRASTRUKTURE IN STORITEV
	POVEZLJIVOST		
	JAVNE STORITVE		
	PROSTOČASNE IN KULTURNE DEJAVNOSTI		
	POSLOVNE STORITVE		
DELO IN FINANČNA VARNOST	ZAPOSLITVENE MOŽNOSTI	USPEŠNA DRUŽBA	ZADOVLJSTVO S KAKOVOSTJO DELA IN PRIHODKI
	DELOVNI POGOJI		
	SOCIALNA VARNOST		
	INOVACIJSKA SPOSOBNOST IN PODPORA ZA GOSPODARSKI PREHOD		
DRUŽBENI ODNOSI	SOLIDARNOST, MEDGENERACIJSKA IN VKLJUČUJOČA OSKRBA	VKLJUČUJOČA, SKRBNA IN POVEZANA DRUŽBA	ZADOVOLJSTVO S KAKOVOSTJO SOCIALNIH ODNOSOV
	DEJAVNOSTI IN DOGODKI V SKUPNOSTI		
	VARNOST		
UPRAVLJANJE	JAVNE POLITIKE IN ZAKONODAJNI PROCESI	DEMOKRATIČNA DRUŽBA	ZADOVOLSJTVO S KAKOVSTJO UPRAVLJANJA
	OMOGOČANJE PROSPERIRANE IN TRAJNOSTNE PRIHODNOSTI		
	VKLJUČEVANJE IN PARTICIPACIJA		

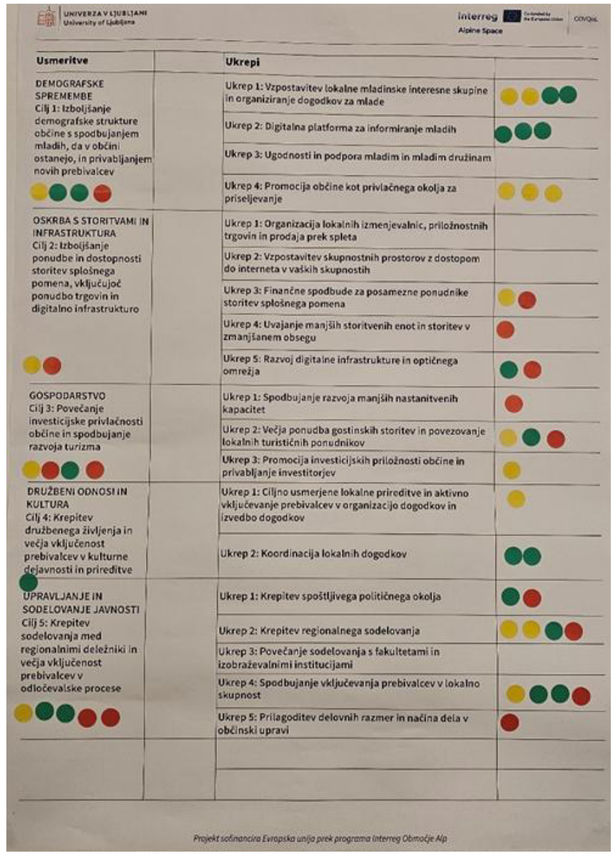
Kakovost življenja kot koncept

Primer opredelitve “od spodaj navzgor”

Primeri z lokalne ravni:

- **Jesenice:** promet, oskrba s storitvami, stanovanja, okolje in prostor, družbeni odnosi + sodelovanje javnosti
- **Črna na Koroškem:** demografske spremembe, oskrba s storitvami in infrastruktura, gospodarstvo, družbeni odnosi in kultura, upravljanje + sodelovanje javnosti
- **Mladi:** dostop do zelenih površin in neonesnaženo okolje, dostop do delovnih mest in izobraževanje, dobri družbeni odnosi ipd.

Delavnična opredelitev, različni deležniki: občinska uprava, javni zavodi, predstavniki regionalne ravni, osnovna šola, center za usposabljanje, delo in varstvo, lokalna društva

Usmeritve	Ukrepi
DEMOGRAFSKE SPREMEMBE Cilj 1: Izboljšanje demografske strukture občine s spodbujanjem mladih, da v občini ostanejo, in privabljanjem novih prebivalcev	Ukrep 1: Vzpostavitev lokalne mladinske interesne skupine in organiziranje dogodkov za mlade Ukrep 2: Digitalna platforma za informiranje mladih Ukrep 3: Ugodnosti in podpora mladim in mladim družinam Ukrep 4: Promocija občine kot privlačnega okolja za priseljevanje
OSKRBA S STORITVAMI IN INFRASTRUKTURA Cilj 2: Izboljšanje ponudbe in dostopnosti storitev splošnega pomena, vključujoč ponudbo trgovin in digitalno infrastrukturo	Ukrep 1: Organizacija lokalnih izmenjevalnic, priložnostnih trgovin in prodaja prek spleta Ukrep 2: Vzpostavitev skupnostnih prostorov z dostopom do interneta v vaških skupnostih Ukrep 3: Finančne spodbude za posamezne ponudnike storitev splošnega pomena Ukrep 4: Uvajanje manjših storitvenih enot in storitev v zmanjšanem obsegu Ukrep 5: Razvoj digitalne infrastrukture in optičnega omrežja
GOSPODARSTVO Cilj 3: Povečanje investicijske privlačnosti občine in spodbujanje razvoja turizma	Ukrep 1: Spodbujanje razvoja manjših nastanitvenih kapacitet Ukrep 2: Večja ponudba gostinskih storitev in povezovanje lokalnih turističnih ponudnikov Ukrep 3: Promocija investicijskih priložnosti občine in privabljanje investitorjev
DRUŽBENI ODNOSI IN KULTURA Cilj 4: Krepitev družbenega življenja in večja vključenost prebivalcev v kulturne dejavnosti in prireditve	Ukrep 1: Ciljno usmerjene lokalne prireditve in aktivno vključevanje prebivalcev v organizacijo dogodkov in izvedbo dogodkov Ukrep 2: Koordinacija lokalnih dogodkov
UPRAVLJANJE IN SODELOVANJE JAVNOSTI Cilj 5: Krepitev sodelovanja med regionalnimi deležniki in večja vključenost prebivalcev v odločevalske procese	Ukrep 1: Krepitev spoštljivega političnega okolja Ukrep 2: Krepitev regionalnega sodelovanja Ukrep 3: Povečanje sodelovanja s fakultetami in izobraževalnimi institucijami Ukrep 4: Spodbujanje vključevanja prebivalcev v lokalno skupnost Ukrep 5: Prilagoditev delovnih razmer in načina dela v občinski upravi

Projekt sofinancira Evropska unija prek programa Interreg Območje Alp

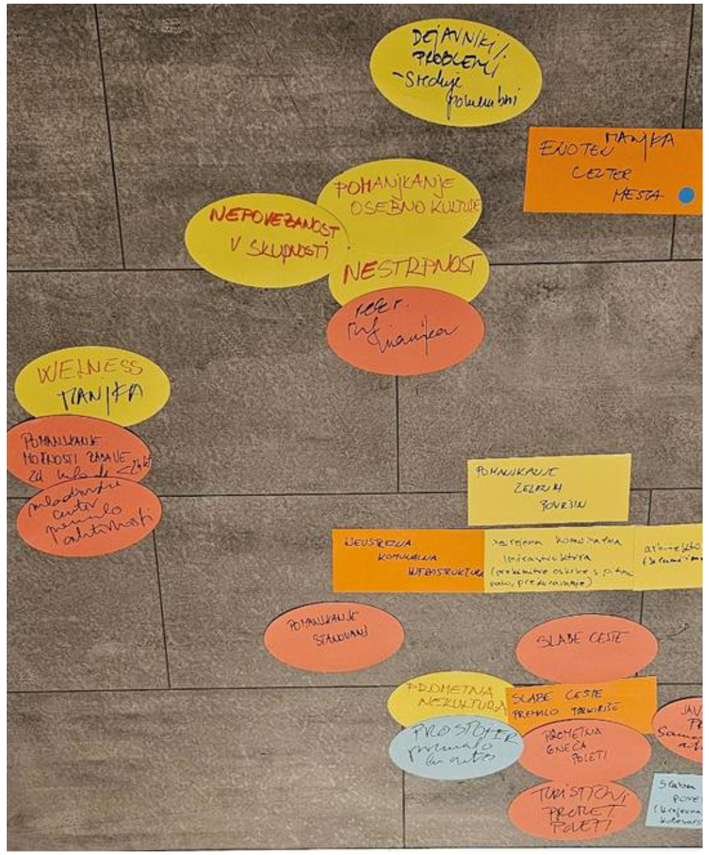

Foto: Pina Klara Petrović Jesenovec

UNIVERZA V LJUBLJANI
BF
Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

2. Merjenje kakovosti življenja

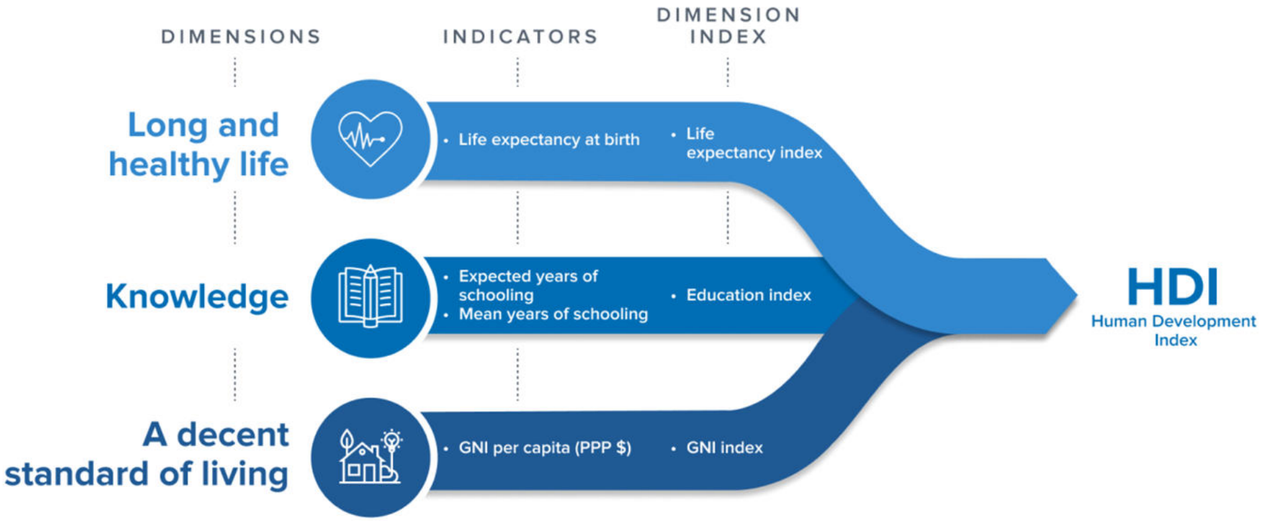

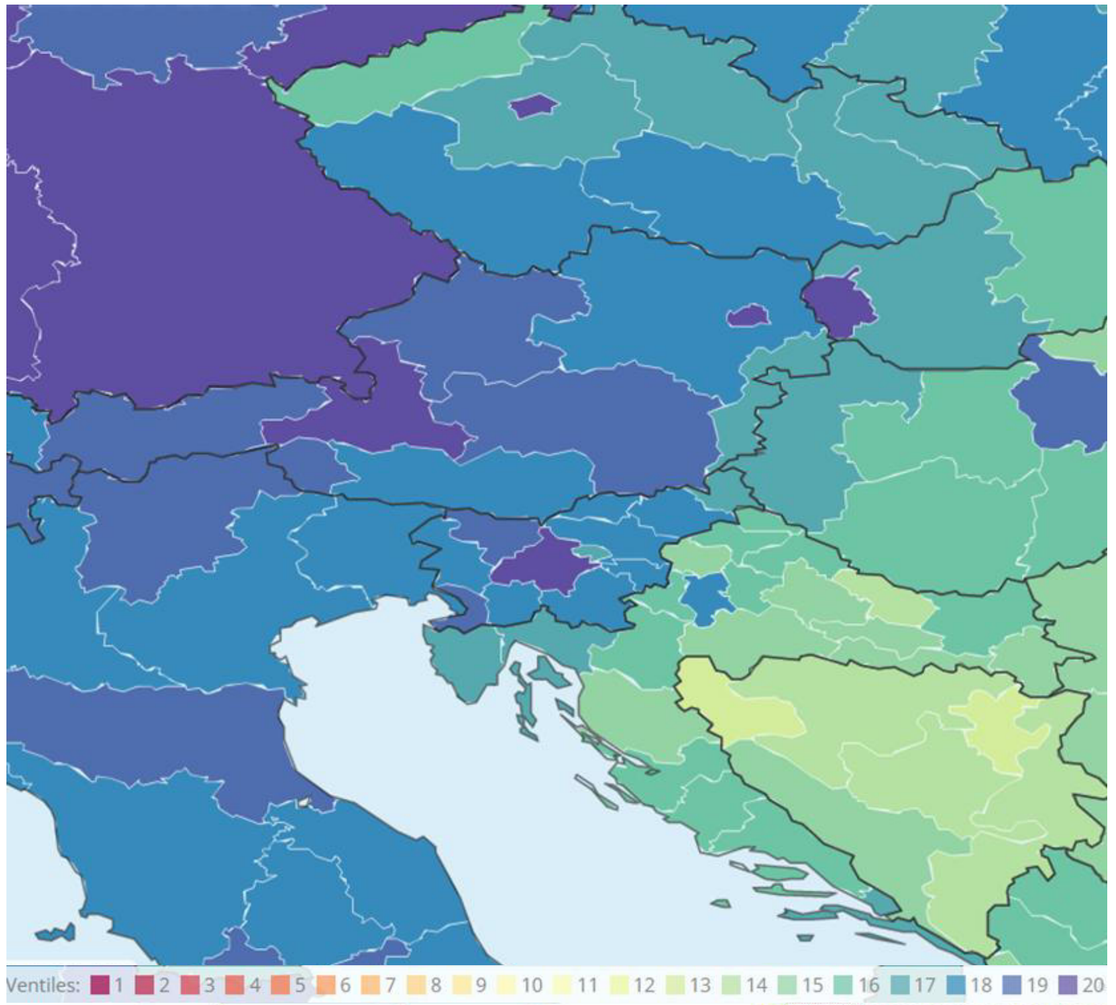
Grafika: Podobarna

Merjenje kakovosti življenja

Globalna raven

HDI indeks človeškega razvoja (ang. *Human Development Index*) **-** skupni kazalnik glavnih dimenzij človeškega razvoja: dolgo in zdravo življenje, znanje in spodoben standard življenja (povezava)

Merjenje kakovosti življenja

Globalna raven

OECD iniciativa za boljše življenje in delovni program merjenja blaginje in napredka (povezava)

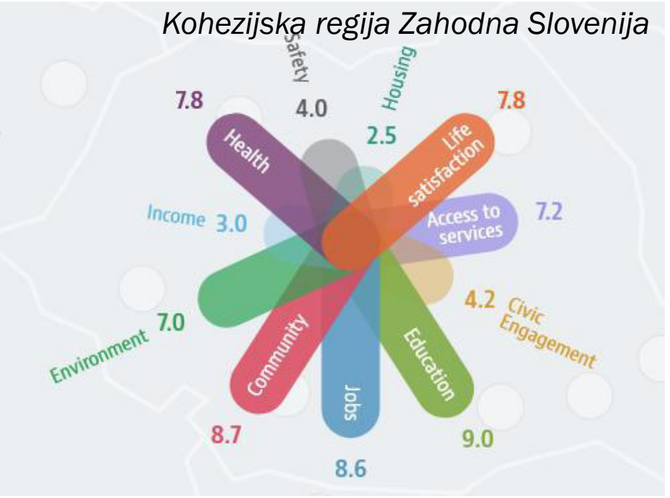
Nacionalna in regionalna raven, tudi mesta (Better Life Index)

11 tem (dostop do storitev, okolje, izobraževanje, delovna mesta, skupnost, zdravje, prihodek), 14 kazalnikov, podatki različne letnice

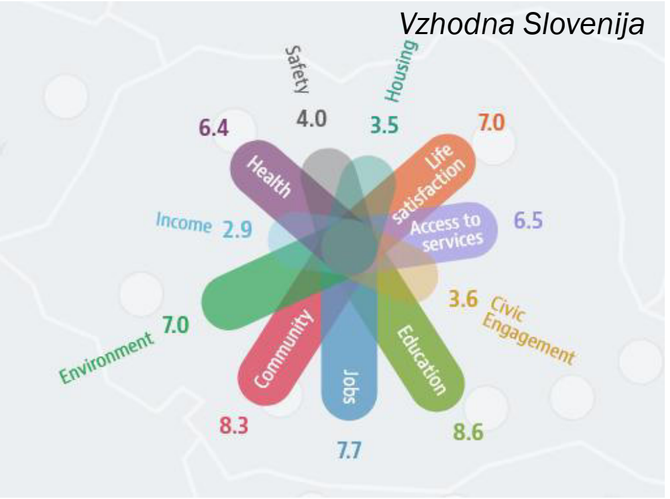
NUTS 2 raven, primerjava med regijami, npr. Zahodni Sloveniji podobna IT provinca Trento

Enostavno razumevanje

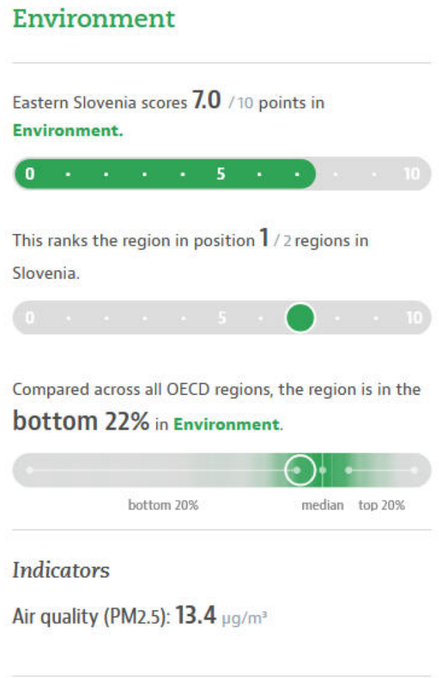
Kohezijska regija Zahodna Slovenija

Vzhodna Slovenija

Primer ovrednotenja kazalnika

Merjenje kakovosti življenja

Nacionalna raven: primer avstrijskega pristopa in poročila o blaginji SURS-a (več; novejše poročilo)

Grafik 30

Dimensionen der Lebensqualität

Q: STATISTIK AUSTRIA, Wie geht's Österreich?

Merjenje kakovosti življenja

Regionalna raven: ESPON Prostorska kakovost življenja (TQoL)

Življenjski pogoji: nanje lahko vplivamo z načrtovanjem, politikami in ukrepi, tudi prostorskimi intervencijami

Vzdrževanje življenja: merjenje blaginje družbe, nanje vplivajo pogoji

Osebno zadovoljstvo: percepija različnih vidikov QoL

Rangi

REGION	Good Life Enablers	Personal Enablers	Socioeconomic Enablers	Ecological Enablers	Life Maintenance	Personal Health and Safety	Economic and Societal Health	Ecological Health	Life Flourishing	Personal Flourishing	Community Flourishing	Ecological Flourishing	TQoL
Gorenjska	2	5	2	1	1	3	2	5	3	3	5	7	1
Osrednjeslovenska	1	1	1	7	2	2	1	11	6	2	2	11	2
Obalno-kraška	4	4	3	6	3	1	6	4	4	1	12	5	3
Primorsko-notranjska	6	11	4	2	7	6	5	10	1	5	1	1	4
Goriška	7	8	10	4	4	5	3	7	2	4	7	3	5
Jugovzhodna Slovenija	5	9	8	5	5	7	4	6	7	6	11	4	6
Koroška	3	3	9	3	8	10	10	3	5	12	4	2	7
Posavska	11	10	11	12	6	11	7	2	8	7	3	9	8
Podravska	8	2	7	11	9	4	11	8	12	8	10	10	9
Savinjska	10	7	6	8	11	9	8	12	10	11	9	8	10
Pomurska	9	6	5	9	10	8	12	1	11	10	6	12	11
Zasavska	12	12	12	10	12	12	9	9	9	9	8	6	12

ESPON Atlas kakovosti življenja v Sloveniji, 2021 (povezava)

Merjenje kakovosti življenja

Subjektivno dojemanje kakovosti življenja

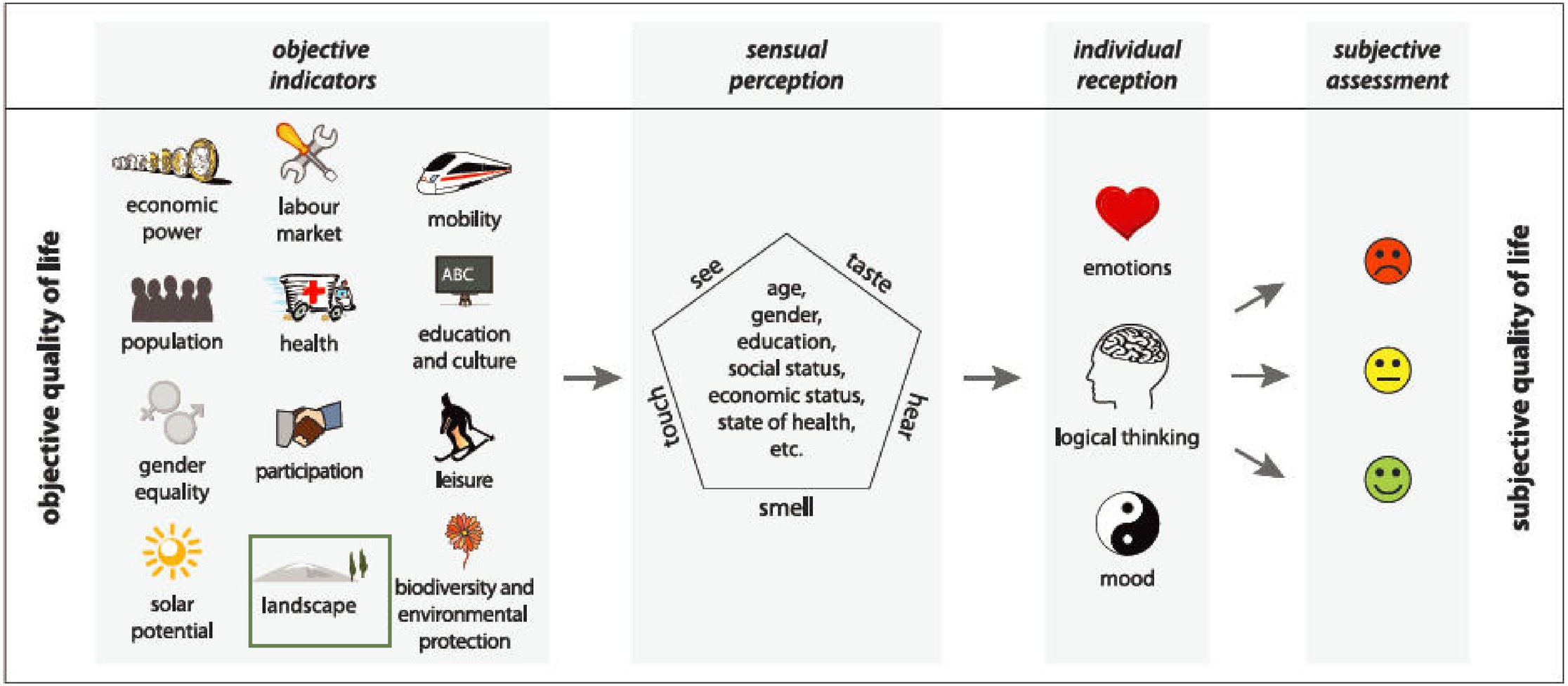

Fig. 1: Objective quality of life filtered by individual perception, processing and evaluation mechanisms.

Keller, 2010, Quality of life in the Alps

UNIVERZA V LJUBLJANI
BF
Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

3. Ocena kakovosti življenja

Grafika: Podobarna

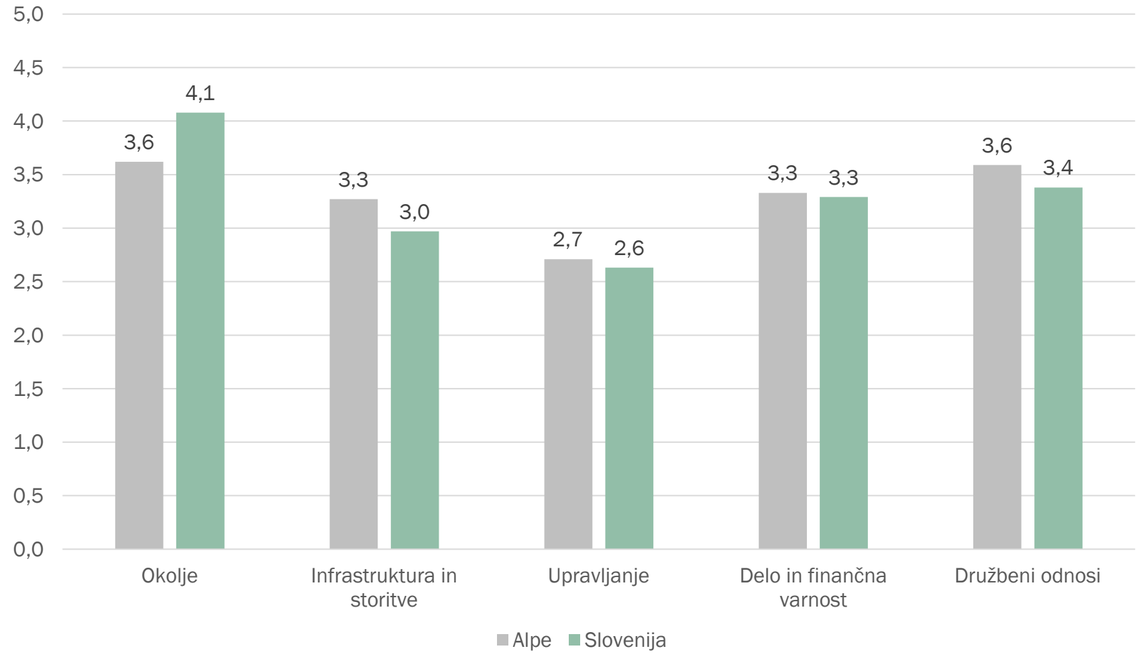
Ocena kakovosti življenja

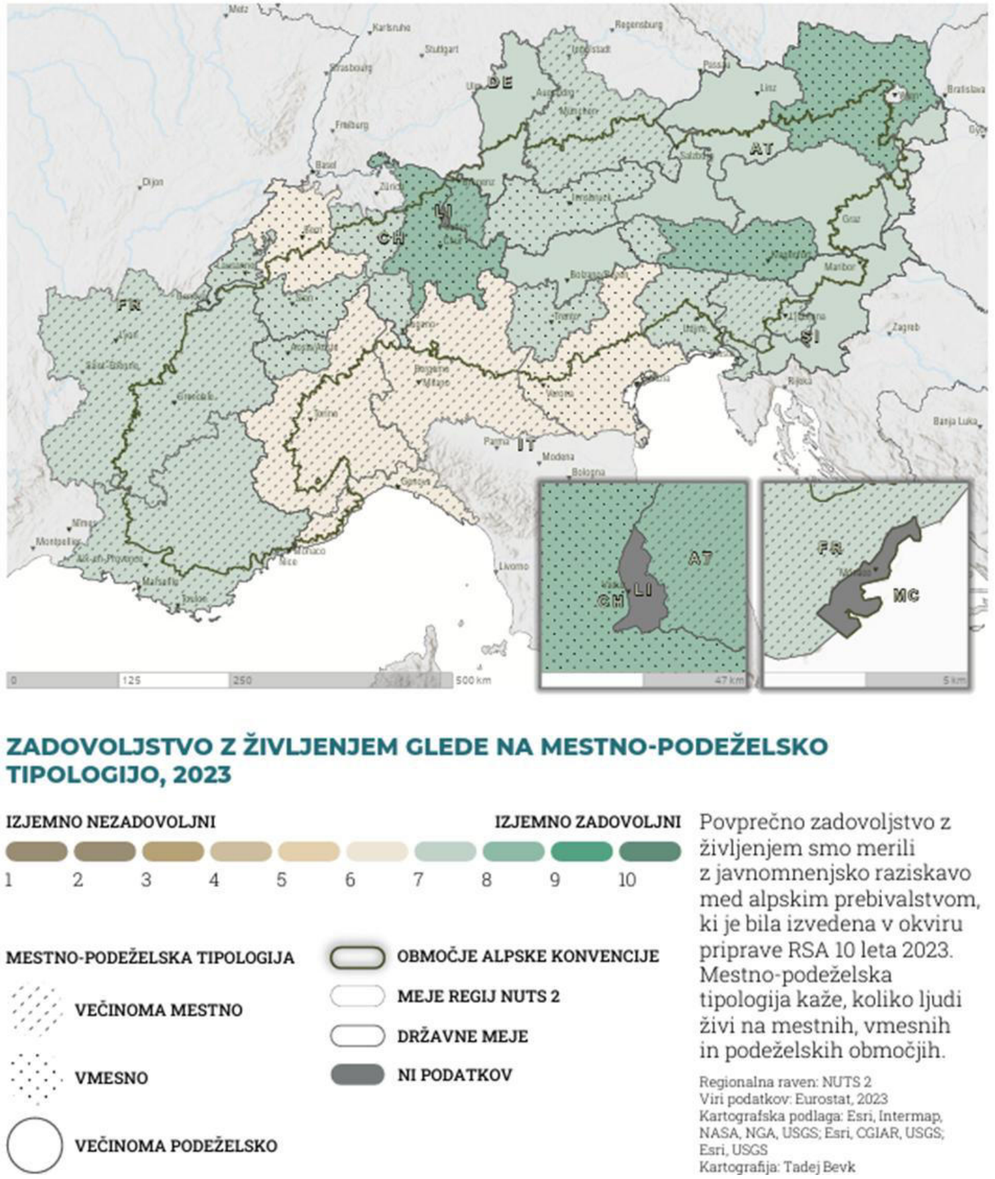
Splošna ocena

Slovenci bolj zadovoljni (7,1) in srečnejši (7,2) kot prebivalci Alp (6,9/6,7)

Manjše zadovoljstvo z infrastrukturo in storitvami, upravljanjem in družbenimi odnosi

Zadovoljstvo s posameznimi temami kakovosti življenja, n(Alpe)=2.980 anket, n(SI)=400)

Ocena kakovosti življenja

Življenjskimi pogoji na določenem območju

Raziskava o življenjskem okolju: družbene vrednote o prostoru in okolju v Sloveniji (primerjava 2004, 2018 in 2026; povezava)

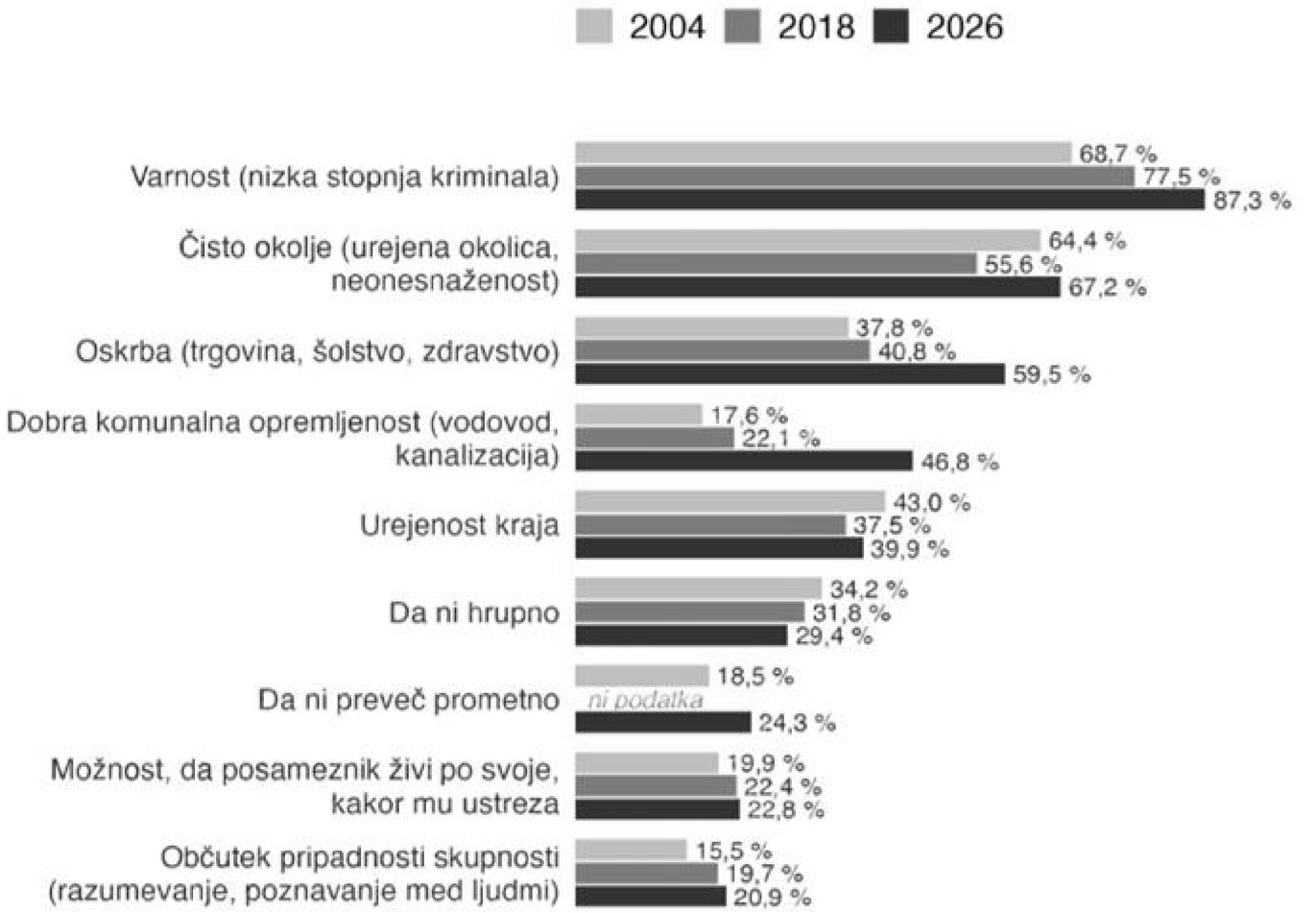
Med prvih pet odlik kraja, **štiri povezane s prostorskim načrtovanjem**

Na zadnjem mestu od 19 odlik "bogata stavbna dediščina"

Med leti **največji porast za "oskrbo s storitvami" in "dobro komunalno opremljenostjo"**

Največje razlike med mestom, obrobjem in podeželjem za kategoriji: "možnost, da posameznik živi po svoje, kakor mu ustreza" in "bližina večjega mesta" (32 % preb. obrobja, 19 % preb. podeželja)

Najpomembnejše odlike kraja za bivanje. Vsak je lahko izbral 5 odlik, n=1.097 anket)

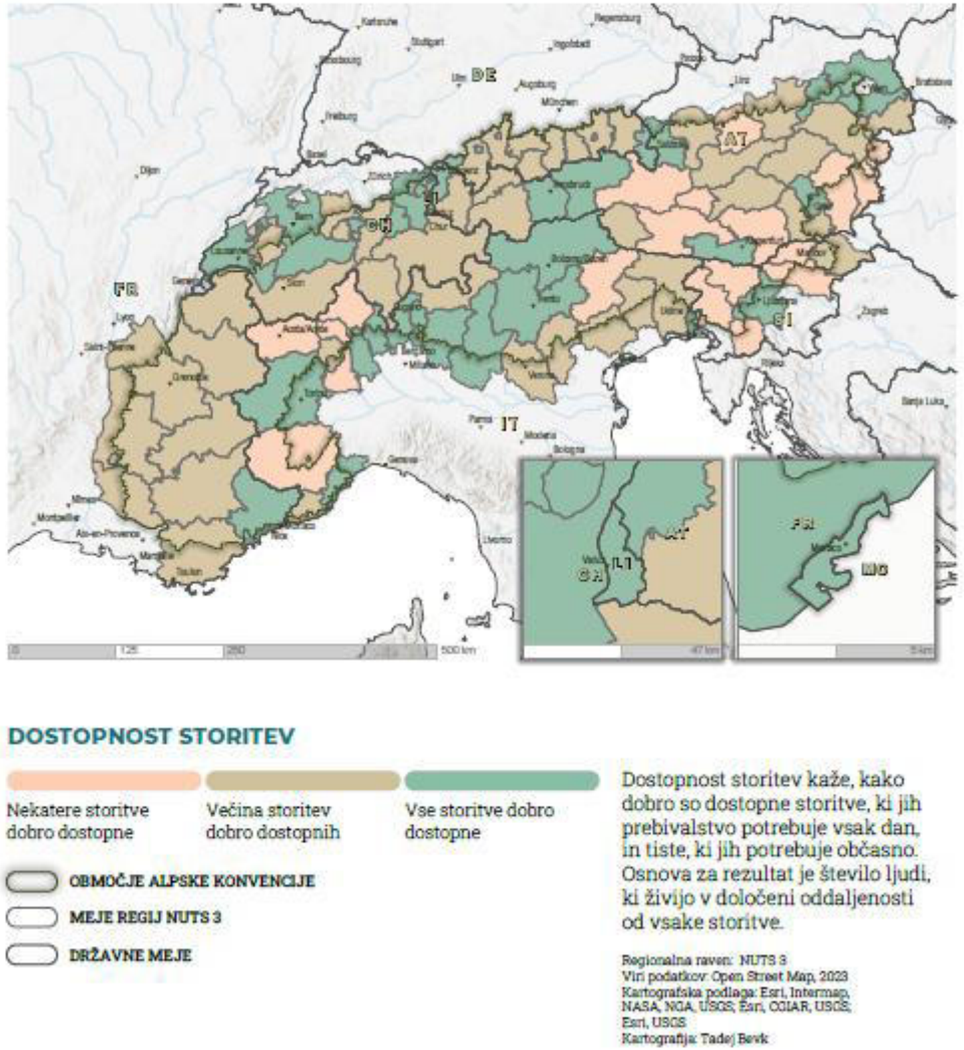

Ocena kakovosti življenja

Dostopnost storitev

DOSTOPNOST STORITEV: RAZDALJA, OCENJENI ČAS IN ZADOVOLJSTVO ANKETIRANIH Z DOSTOPNOSTJO

VRSTA STORITVE	POVPREČNA RAZDALJA S KOREKCIJSKIM FAKTORJEM ZA PREBIVALSTVO – VSA OBMOČJA	MESTNA OBMOČJA	VMESNA OBMOČJA	PODEŽELJE	POVPREČNI ČAS DO STORITVE (JAVNOMNENJSKA RAZISKAVA), MINUTE	POVPREČNA VREDNOST ZADOVOLJSTVA Z DOSTOPNOSTJO (1 – IZJEMNO NEZADOVOLJNI, 5 – IZJEMNO ZADOVOLJNI)
STORITVE, DNEVNA UPORABA						
TRGOVINA Z ŽIVILI	1,3 KM	0,9 KM	1,1 KM	1,7 KM	6–15	4 (ZADOVOLJNI)
LEKARNA, BANKA, POŠTA, KNJIŽNICA, LOKALNA TRŽNICA	NI IZRAČUNA				6–15	4 (ZADOVOLJNI)
OTROŠKO VARSTVO	2,9 KM	1,8 KM	2,6 KM	3,7 KM	6–15	4 (ZADOVOLJNI)
OSNOVNA ŠOLA	1,4 KM	1,0 KM	1,3 KM	1,9 KM	6–15	4 (ZADOVOLJNI)
STORITVE, OBČASNA UPORABA						
BOLNIŠNICA	6,9 KM	4,5 KM	5,4 KM	10,3 KM	6–15 (SPLOŠNI ZDRAVNIK)	4 (ZADOVOLJNI)
KULTURNE USTANOVE: KINO, GLEDALIŠČE, KNJIŽNICE	3,5 KM	1,9 KM	2,7 KM	5,5 KM	6–30 NA MESTNIH OBMOČJIH, 6–15 NA VMESNIH OBMOČJIH IN PODEŽELJU	4 (ZADOVOLJNI)
SPECIALIZIRANE TRGOVINE	NI IZRAČUNA				6–30	4 (ZADOVOLJNI), RAZEN NA PODEŽELJU (3 – NITI ZADOVOLJNI NITI NEZADOVOLJNI)
OSKRBA STAREJŠIH	NI IZRAČUNA				6–30 NA MESTNIH OBMOČJIH IN PODEŽELJU, 6–15 NA VMESNIH OBMOČJIH	3 (NITI ZADOVOLJNI NITI NEZADOVOLJNI), RAZEN NA VMESNIH OBMOČJIH (4 – ZADOVOLJNI)

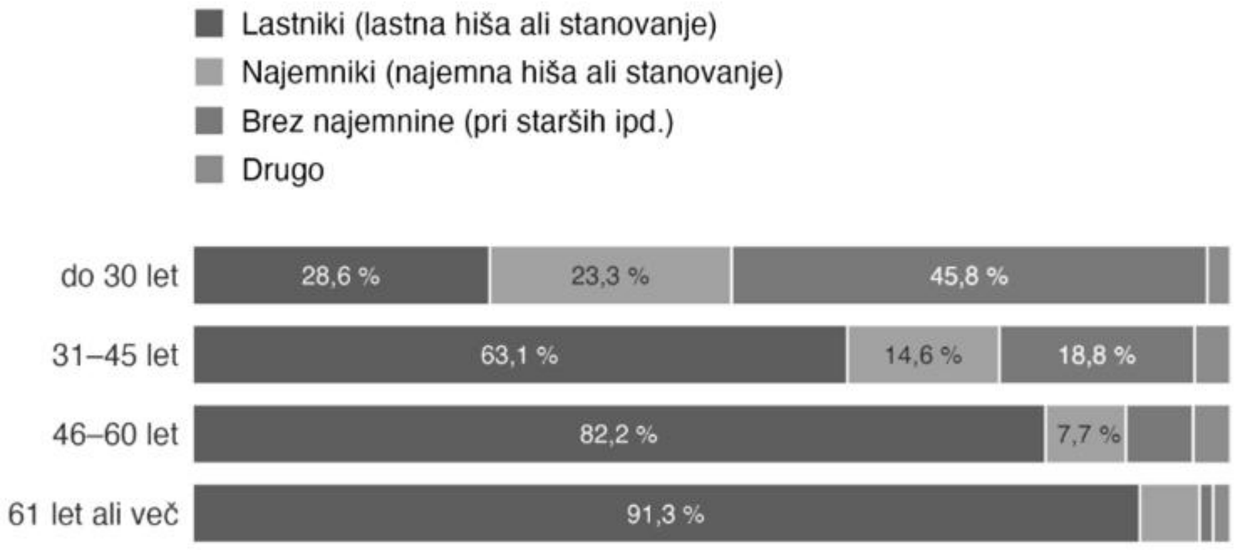

SLIKA 2.18b Povprečna dostopnost storitev, izračunana za vsako posamezno storitev. (Vir: lastni izračun na osnovi Open Street Map, podatki iz leta 2023)

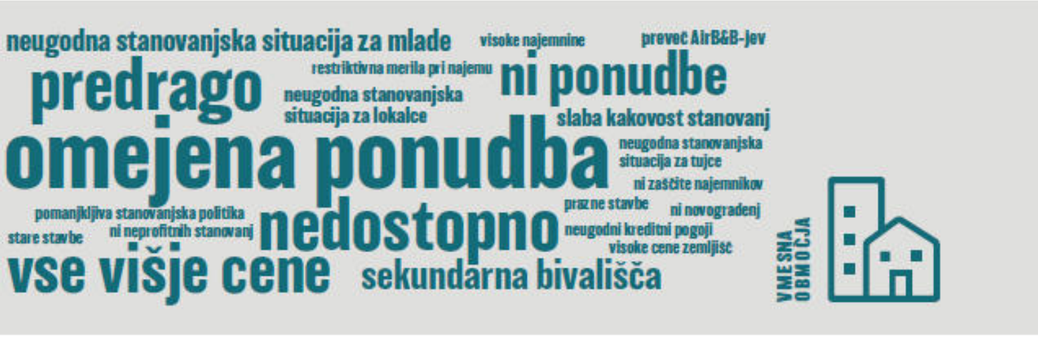
Ocena kakovosti življenja

Dostopnost stanovanj

Lastništvo, najem in druge oblike bivanja po starostnih skupinah v Sloveniji, n=1.097 anket; vir)

UNIVERZA V LJUBLJANI
University of Ljubljana

Mnenje o cenovni nedostopnosti stanovanj, RSA 10, vir

Ocena kakovosti življenja

Delo in finančna varnost

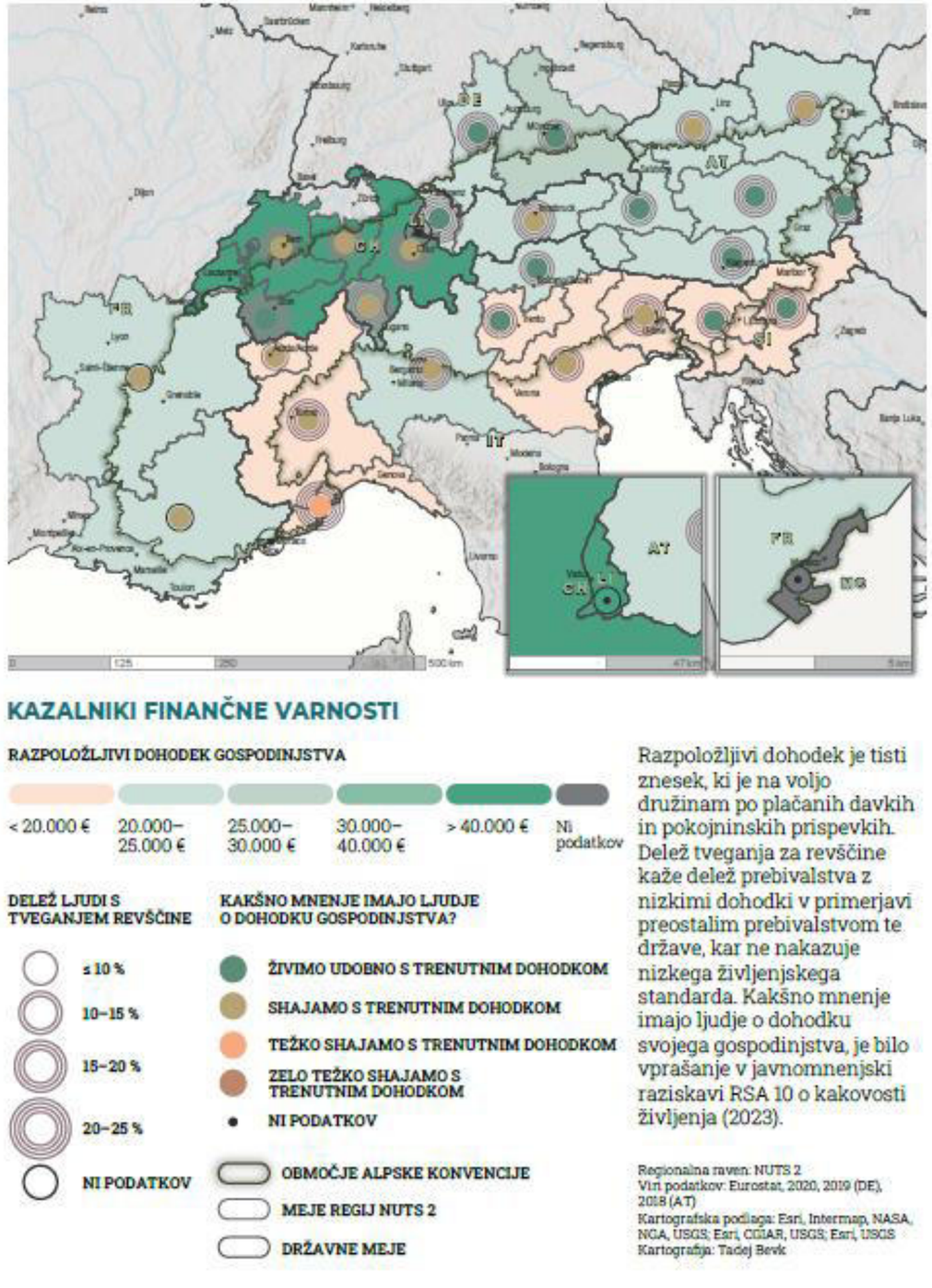
Razlike med regijami glede prihodka

Različna regulacija dela od doma

Razlika med dejansko materialno blaginjo in zadovoljstvom z njo

»Izziv je zagotavljanje delovnih mest na podeželju. Več podpore bi moralo biti na voljo za ukrepe, ki podpirajo delo in ustvarjajo delovna mesta zunaj mest; tako bi lahko zaposlitvene priložnosti enakomerno razpršili med manjša mesta in večje vasi in se ne bi vse samo koncentriralo v Ljubljani. Želela bi si izboljšanja dostopnosti storitev, saj ljudje živijo predaleč od svojih služb in zdravstvenih storitev. Ker so čakalne vrste zelo dolge, se moramo peljati dlje, npr. v Kranj za določene storitve, kar je velik izziv za starejše.«
Ženska (26), Slovenija, majhna vas (Erasmus+ Alpski kompas, živi laboratorij)

»Kakovost najbolj znižuje dejstvo, da ne delam v občini, kjer živim, in moram biti del tedna odsotna oz. ločena od družine ali pa se moram na delo voziti daleč.«
Ženska (36–45), manjše mesto, Slovenija (Goriška, Tolmin), zaposlena, višji upravni poklic

SLIKA 2.27
Kazalniki finančne varnosti alpskega prebivalstva; razpoložljivi dohodek gospodinjstev, delež ljudi, za katere obstaja tveganje revščine, in njihova zaznava o dohodku gospodinjstva. (Viri: Eurostat, 2020, 2019 (DE), 2018 (AT); lastna raziskava)

UNIVERZA V LJUBLJANI
BF
Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

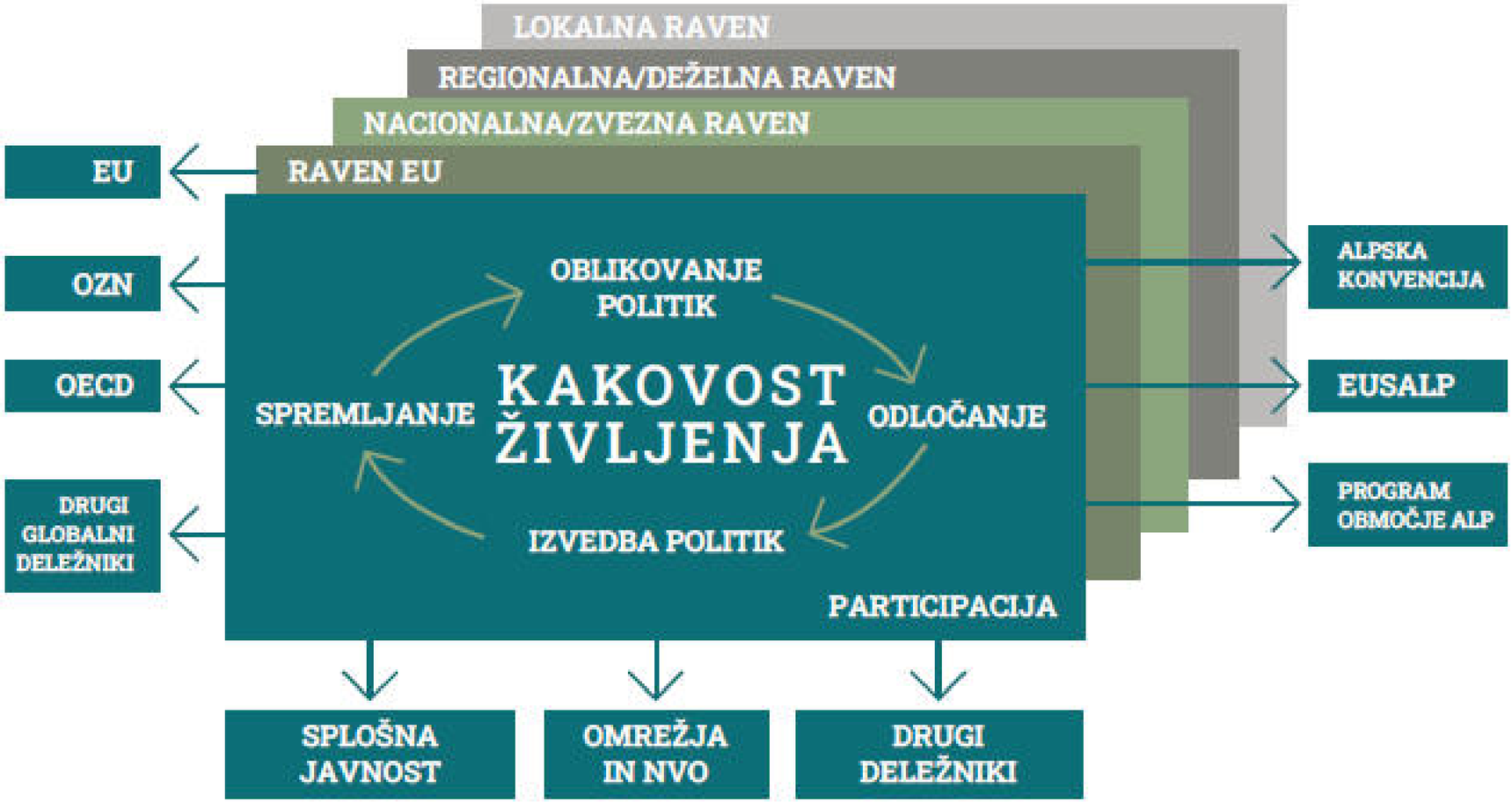
4. Zagotavljanje dobre kakovosti življenja

Grafika: Podobarna

Vloga posamezne upravljavske ravni

Upravljavski okvir za kakovost življenja

SLIKA 4.1
Upravljavski okvir za kakovost življenja v Alpah.
(Vir: lastno delo)

Vloga posamezne upravljavske ravni

Makronacionalna raven, primer Alpske konvencije

Večletni delovni program Alpske konvencije:

- Novo znanje o kakovosti življenja
- Promocija in integracija koncepta kakovost življenja v proces priprave politik

Priprava 10. poročila o stanju Alp: Kakovost življenja v Alpah s priporočili za upravljavce

Transnacionalni projekti: ESPON prostorska študija kakovosti življenja, CIPRA Alpski kompas

Delovna skupina za prostorsko načrtovanje => Alpske prostorske perspektive

Priporočila za krepitev upravljanja za zagotavljanje dobre QoL (vir)

Vloga posamezne upravljavske ravni

Nacionalna raven

Horizontalna tematika, povezana z več sektorji (lastništvo?)

Vključitev v razvojne dokumente kot glavni koncept (Slovenija, Švica, Monako)

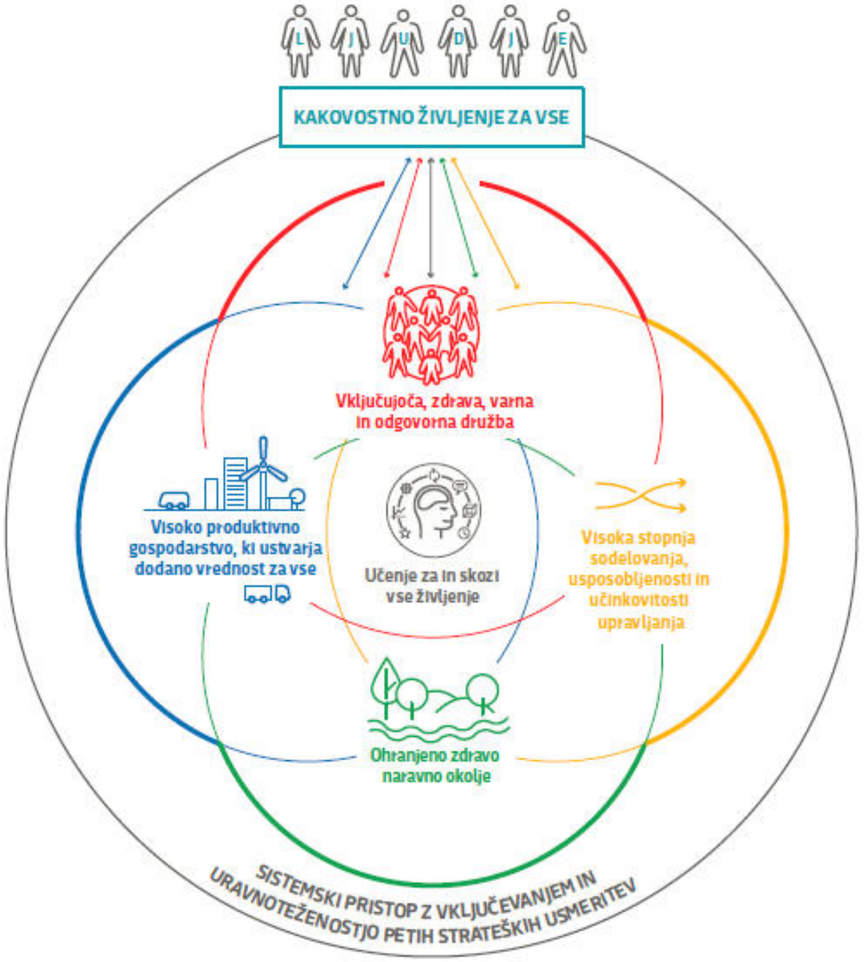
Trajnostni razvojni cilji kot glavni cilji

Standardi zagotavljanja storitev splošnega pomena (mreža javnih storitev, npr. mreža urgentnih centrov, dostop do poštnih storitev)

Razmerje med javnim in zasebnim pri zagotavljanju dobrih življenjskih pogojev (zdravstvo, rekreacijska infrastruktura, izobraževanje, javni potniški promet)

Regulacija in financiranje alternativnih načinov zagotavljanja storitev splošnega pomena (npr. koncesija, prostovoljstvo)

Koncept kakovosti življenja v Strategiji razvoja Slovenije

Vloga posamezne upravljavske ravni

Regionalna in lokalna raven

Regionalni razvojni program (EU financiranje, LEADER)

Transnacionalni projekti, financirani s strani INTERREG-a in drugih programov

Veliko lokalnih in regionalnih iniciativ, ki prispevajo k višji kakovosti življenja (npr. participativni proračun, prevozi na klic, lokalna samooskrba, izobraževanje za nego starejših)

Slovenski podeželski parlament kot dialog in izmenjava dobrih praks

Primer seminarja za upravljavce in izmenjavo dobrih praks

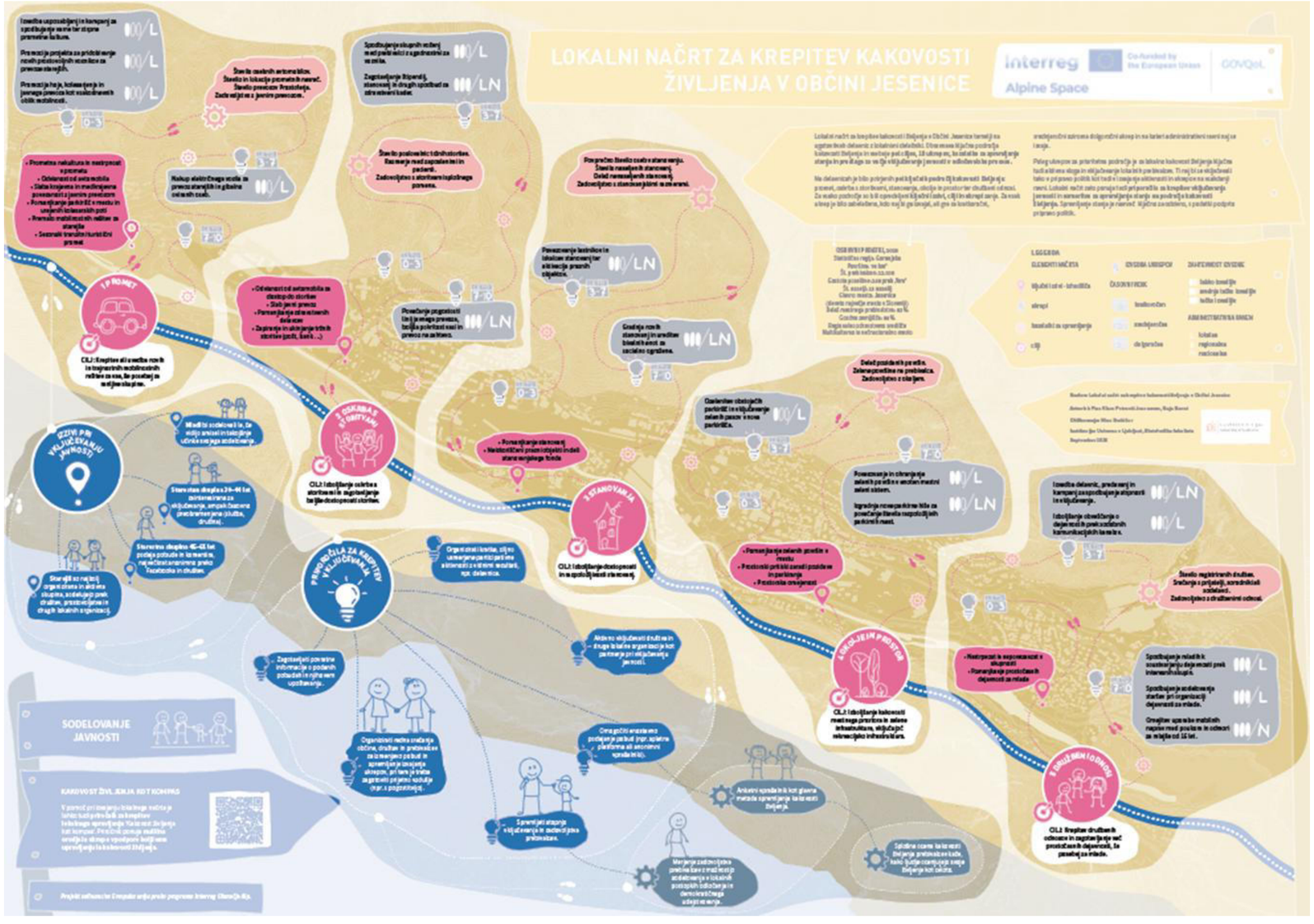

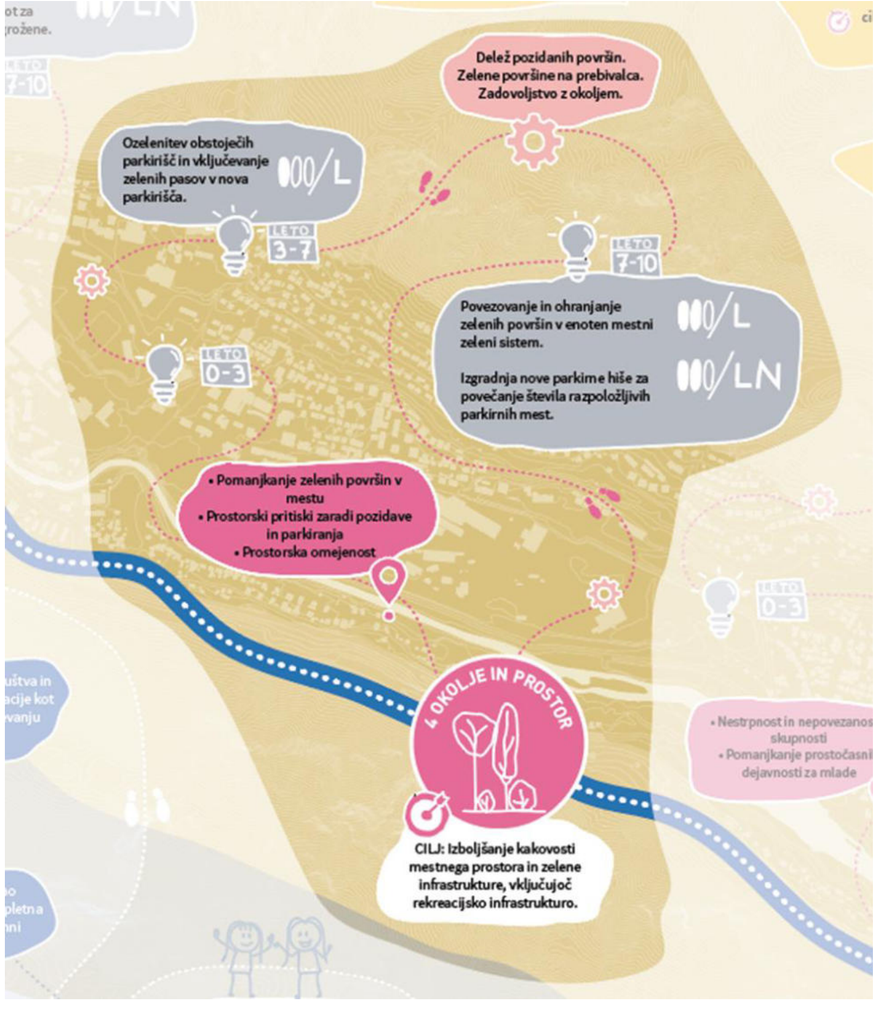
Vloga posamezne upravljavske ravni

Regionalna in lokalna raven

Primer lokalnega načrta v podporo boljšemu upravljanju na področju kakovosti življenja, Občina Jesenice

ELEMENTI NAČRTA	IZVEDBA UKREPOV	ZAHTEVNOST IZVEDBE
ključni izzivi - izhodišča	ČASOVNI VIDIK	lahko izvedljiv
ukrepi	LETO 0-3 kratkoročen	srednje težko izvedljiv
kazalniki za spremljanje	LETO 3-7 srednjeročen	težko izvedljiv
cilji	LETO 7-10 dolgoročen	ADMINISTRATIVNA RAVEN
		L lokalna
		R regionalna
		N nacionalna

Vloga posamezne upravljavske ravni

Reglonalna In lokalna raven

Vloga prostorskega načrtovanja:

Priprava občinskih prostorskih aktov

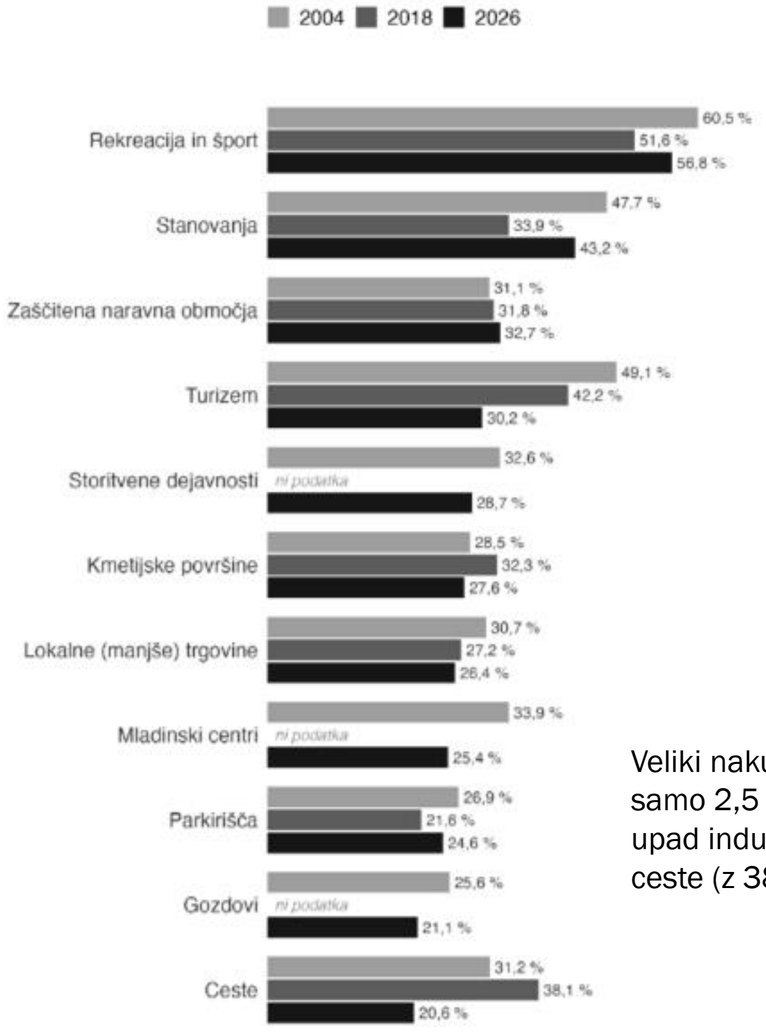
Usmerjanje poselitve

Zagotavljanje prostora za centralne dejavnosti in funkcij središčnih naselij

Dostopnost izobraževalnih dejavnosti in rekreacijske infrastrukture

Zagotavljanje zdravega okolja in varovanje naravnih virov

*Za katere namene bi bilo po vašem potrebno nameniti **več prostora v Sloveniji** nasploh in posebej v vašem kraju? Možno izbrati pet za Slovenijo in pet za svoj kraj.*

Veliki nakupovalni centri (izb
samo 2,5 % sodelujočih), ve
upad industrije (z 21 na 12
ceste (z 38 % nad 21 %)

Uspešnost upravljanja?

Identificirani izzivi upravljanja na področju kakovosti življenja na lokalni ravni

1. **Razumevanje kakovosti življenja:** odvisno od lokacije in posamezne občine
2. **Značilnosti upravljanje okvira**:
   - Nižja upravljavska sposobnost (kadrovske zadeve, finance, znanje o spremljanju ali prijavi projektov),
   - Manjkajoči standardi minimalne oskrbe ali oskrbe,
   - Obstaja več alternativnih rešitev za ponudbo storitev itd., vendar niso regulirane,
   - Nepriznavanje nevladnih deležnikov in njihove vloge pri upravljanju kakovosti življenja,
   - Nizko spoštovanje politikov in javne uprave
3. **Financiranje:** pridobivanje finančnih sredstev za lokalne skupnosti nejasno in preveč zapleteno, pomanjkanje informacij in transparentosti
4. **Sodelovanje javnosti:** težko aktivirati mlade, trenutno nizka stopnja sodelovanja javnosti
5. **Spremljanje in prihodnje načrtovanje:** pomanjkanje sistematičnega spremljanja kakovosti življenja

Sklepne misli

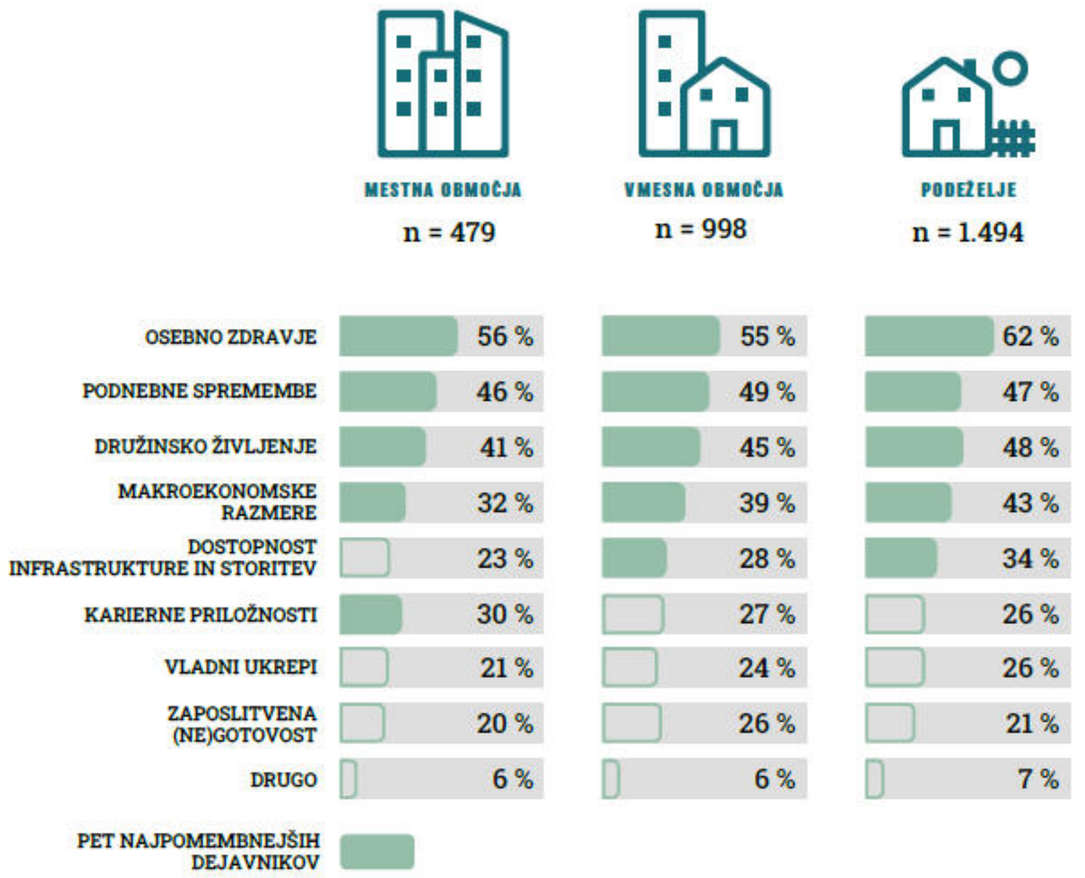
Dobro urejen prostor zagotavlja dobre življenjske pogoje.

Izbor kraja bivanja (mesto, podeželje, vmesni prostor) **ne pogojuje nujno zadovoljstva s kakovostjo življenja**, nanj vplivajo tudi druge (osebne) okoliščine.

(Prostorsko) upravljanje kakovosti življenja je zahtevno (medsektorski pristop, odgovornost lokalne ravni, manjkajoča regulacija, majhne občine).

Največ dobrinesejo **politike, prilagojene lokalnim razmeram in potrebam.**

Dejavniki, ki bodo vplivali na kakovost življenja v prihodnjih 10 letih. (n = 2.971)

Hvala za pozornost!

ALPENKONVENTION
CONVENTION ALPINE
ALPSKA KONVENCIJA
CONVENZIONE DELLE ALPI

Slovensko predsedovanje Alpski konvenciji 2023-2024
Slovenian Presidency of the Alpine Convention 2023-2024

Več informacij:

10. Poročila o stanju Alp: Kakovost življenja (povezava)

Avtorji: Naja Marot, Tadej Bevk, Maja Debevec, David Klepej, Pina Klara Petrović Jesenovec in Nina Stubičar, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Poročilo je bilo pripravljeno s prispevki ad hoc delovne skupine RSA 10, ki je delovala pod vodstvom Tomaža Miklavčiča, MOP

GOVQoL – Krepitev lokalnega upravljanja na področju kakovosti življenja

Projektna skupina UL: Naja Marot, Pina Klara Petrović Jesenovec, Nina Stubičar

Projekt sofinancira Evropska unija preko programa Interreg Območje Alp.

UNIVERZA V LJUBLJANI
University of Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Interreg
Co-funded by the European Union
Alpine Space
GOVQoL

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

OKROGLA MIZA

UREJEN PROSTOR ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

MODERATOR:
mag. Lenča Humerca Šolar, MOP

SODELUJOČI:
Barbara Mušič, UIRS
dr. Janez Nared, ZRC SAZU
Jaka Trilar, MOP
mag. Anja Zorko, MAO
Blanka Bartol, MOP
Alen Červ, Občina Tolmin

Kaj je za vas kakovost življenja?

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA PROSTOR IN GRADITEV
FA UNIVERZA V LJUBLJANI Fakulteta za arhitekturo
FGG UNIVERZA V LJUBLJANI Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Kvaliteta bivanja in podnebne spremembe

notranji razvoj = paradigma prostorskega in urbanističnega razvoja naselij, ki vključuje

Podnebni vplivi

ekstremne padavine, poplave in dvig morske gladine

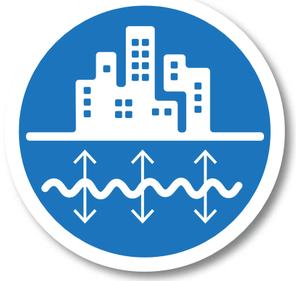
pregrevanje ozračja, suše in požari

zemeljski plazovi in erozija

močan veter

sprememba nivoja podtalnice

onesnaženost, izpusti in toplogredni plini

Tematska področja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA PROSTOR IN GRADITEV
FA UNIVERZA V LJUBLJANI Fakulteta za arhitekturo
FGG UNIVERZA V LJUBLJANI Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Skupnost občin Slovenije

9 prednostnih priporočil in usmeritev za prostorsko načrtovanje

Postopen umik ranljivih dejavnosti iz ogroženih območij

Krepitev elementov zelenega sistema

Celostna prenova stavbne strukture

Mešanje in zgoščanje dejavnosti

Postopno preusmerjanje poselitve iz ogroženih območij

Celostna prenova javnih odprtih prostorov

Podnebno prilagojen urbani vodni krog

Podnebno odporno zgoščanje stavbne strukture

Omejevanje prometa in spodbujanje aktivne mobilnosti

Regionalni vidik urejanja prostora !!!
(RPP, Državni prostorski plan Slovenije (?))

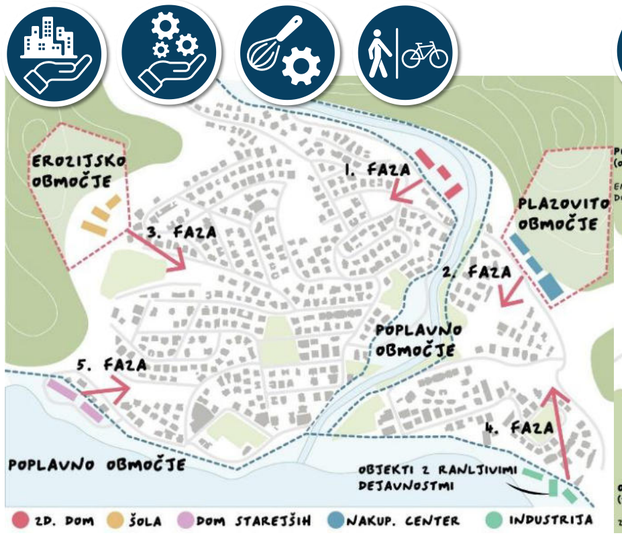
Strateška raven
(državna / regionalna / lokalna)

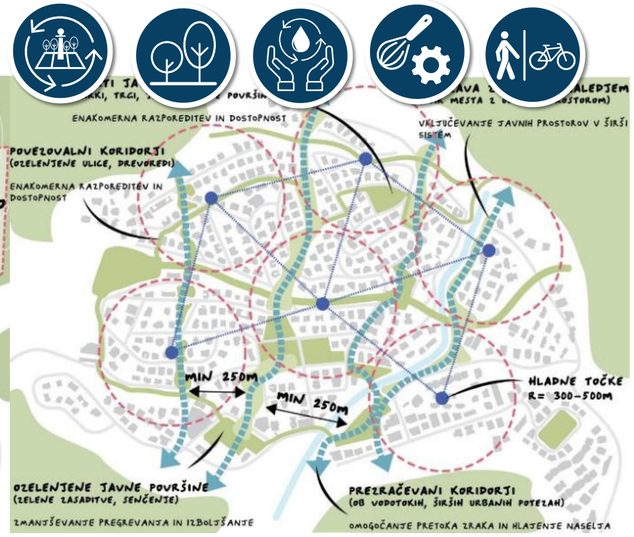
+

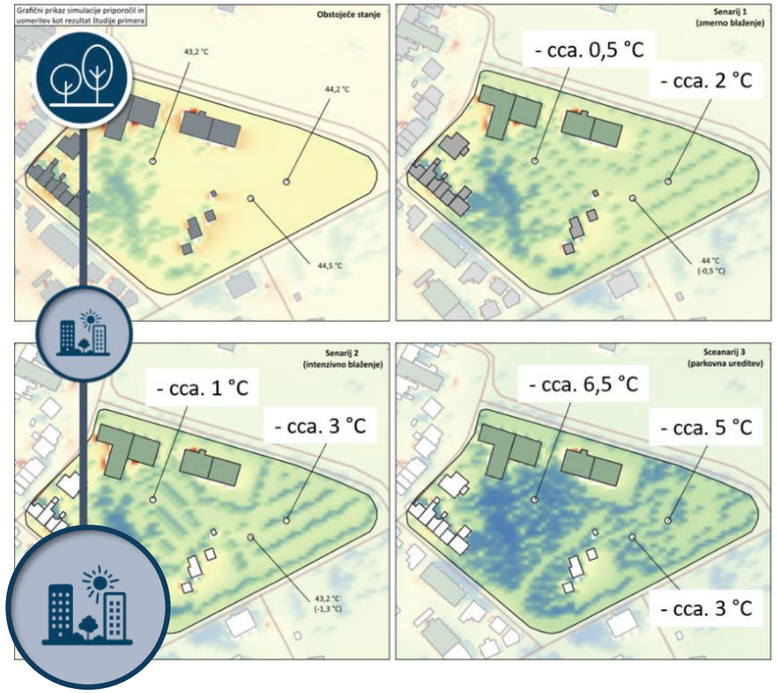
Izvedbena raven
(del naselja / četrt / soseska / skupina stavb / stavba)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA PROSTOR IN GRADITEV
FA UNIVERZA V LJUBLJANI Fakulteta za arhitekturo
FGG UNIVERZA V LJUBLJANI Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

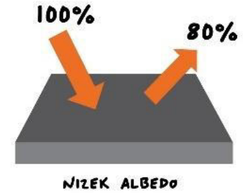
Primeri priporočil in usmeritev z multiplikativnim učinkom

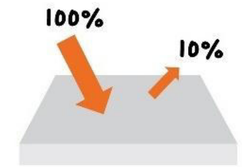

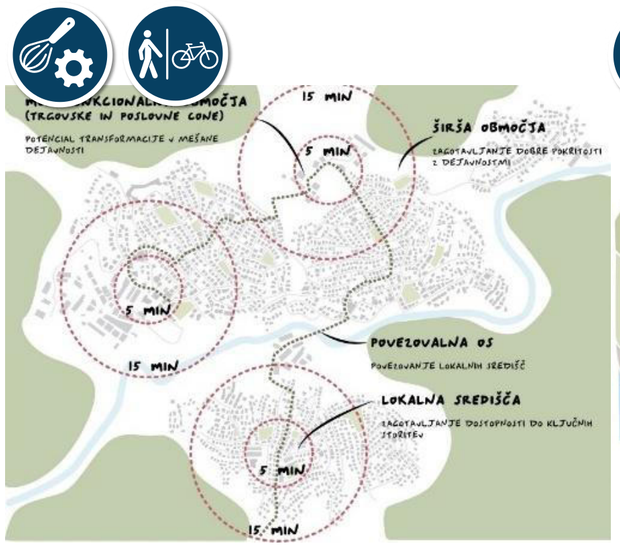

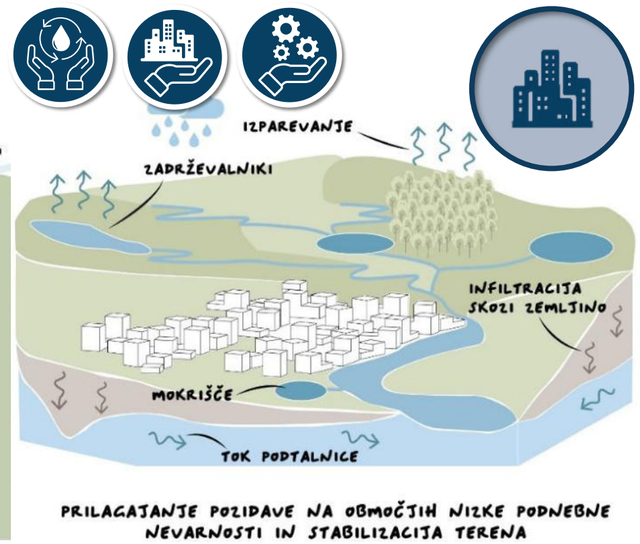

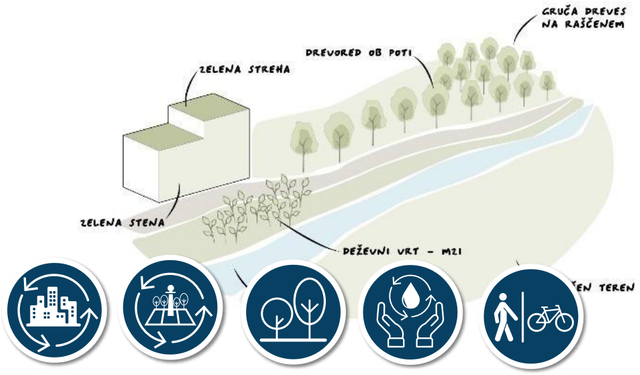

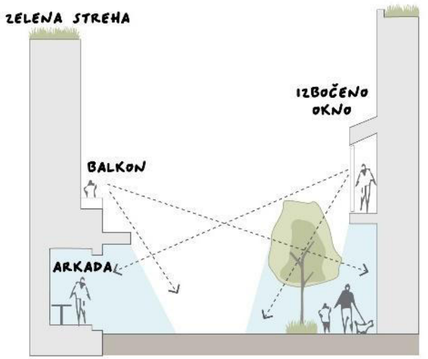

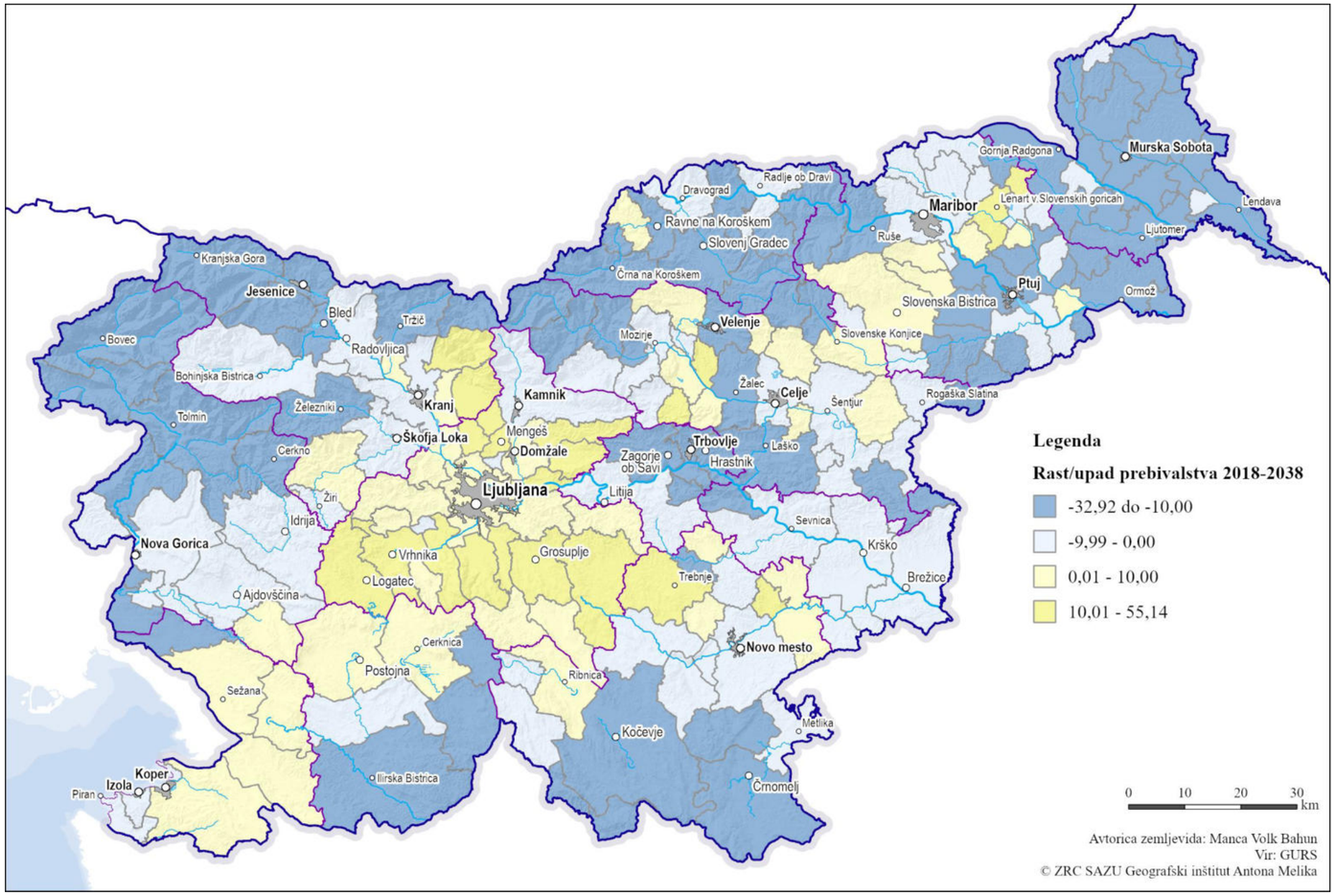

PRILAGAJANJE POZIDAVE NA OBMOČJIH NIZKE PODNEBNE NEVARNOSTI IN STABILIZACIJA TERENA

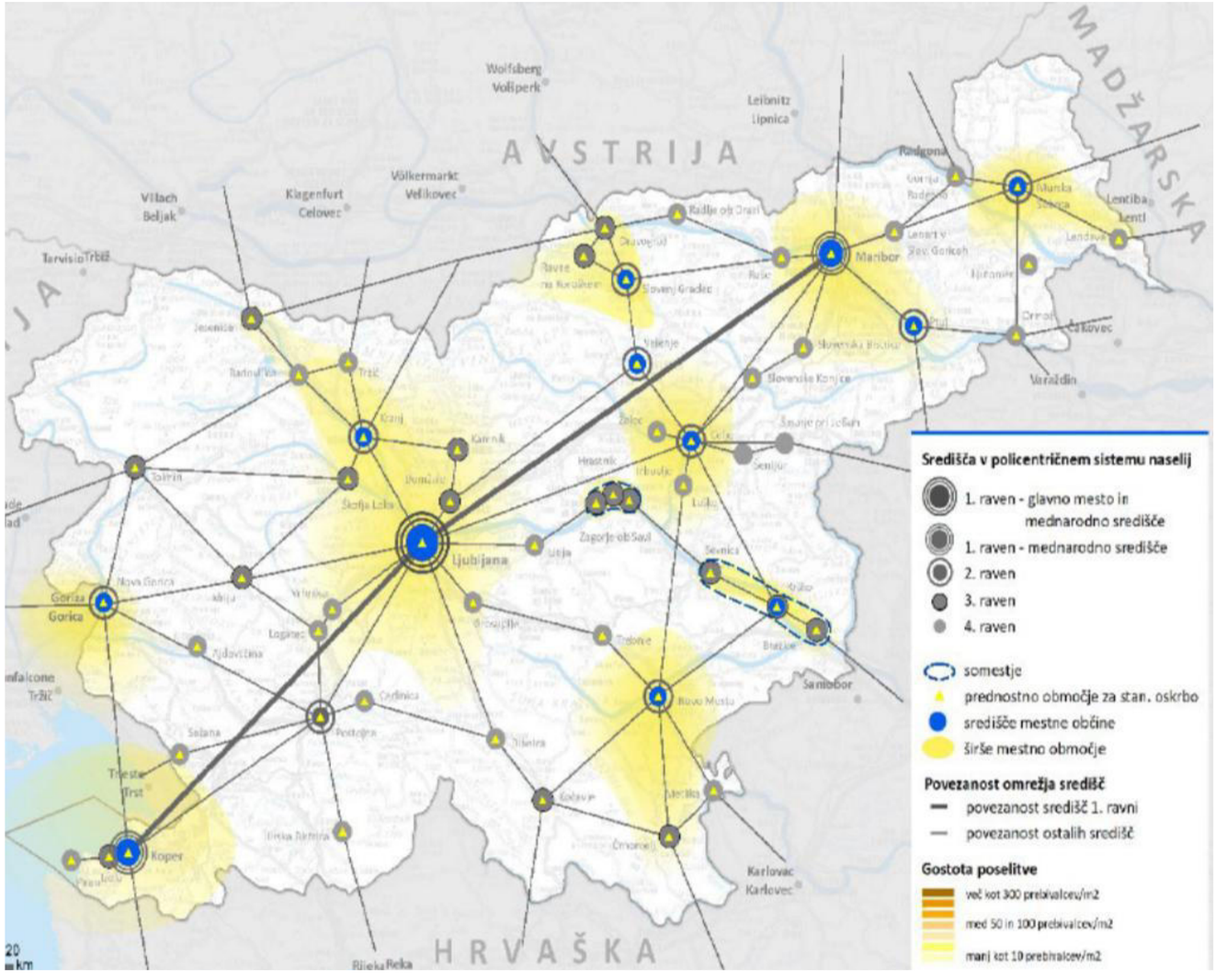

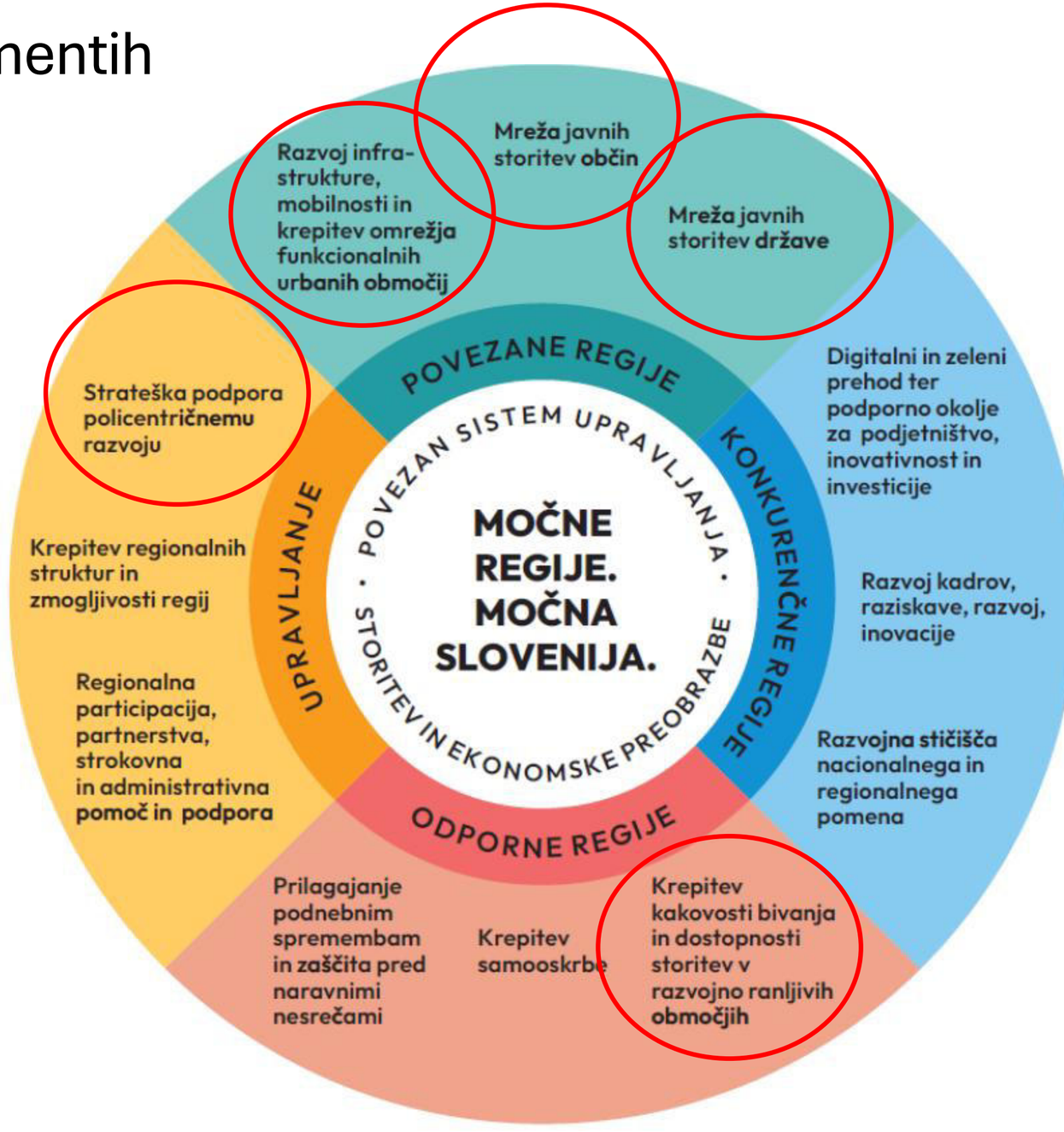
Zagotavljanje poseljenosti in storitev splošnega pomena v območjih, ki se praznijo

- Kakšen tip poselitve si želimo?
- Centralizacija, policentrizem ali tradicionalni slovenski sistem poselitve (razpršena poselitev)?

Policentrizem in storitve v strateških dokumentih (SPRS2050 in SRRS 2026-2050)

Ključni poudarki

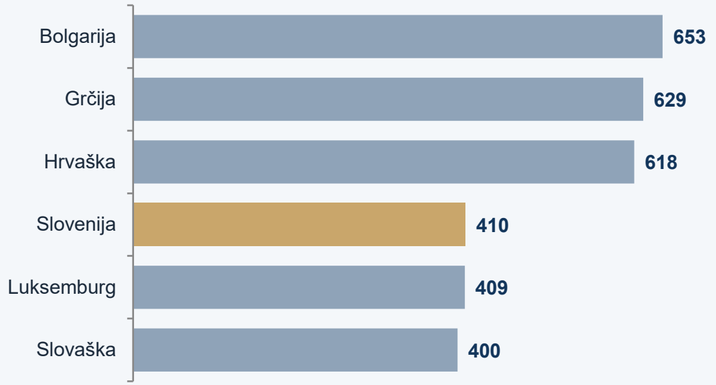
- Storitve splošnega pomena so steber evropskega modela družbe, njihova dostopnost pa pomemben vzvod za doseganje družbene in teritorialne kohezije.

- Dostopnost javnih in tržnih storitev tesno povezana z demografskim razvojem in administrativno ureditvijo – vpliv na praznjenje ali ohranjanje poseljenosti.

STANOVANJSKO PODROČJE

Premalo stanovanj, hitro rastoče cene, veliko praznih

Stanovanj na 1.000 prebivalcev, 2021

Slovenija je pod povprečjem EU in med državami z najmanj stanovanji na prebivalca.

Cene v 10 letih

+121 %

rast cen stanovanjskih nepremičnin, 2015–2025 (indeks 2015 = 100 → 220,9)

+59,6 % samo v zadnjih 5 letih

Izven Ljubljane: rast cen v 10 letih

rabljena stanovanja, 2015 → 4. četrtletje 2025

Slovenija brez Ljubljane	**+147,8 %**
Maribor	**+158,7 %**
Ostali kraji (brez LJ, MB)	**+141,0 %**
Ljubljana (primerjava)	**+116,8 %**

Cene so zunaj Ljubljane zrasle za 31 o. t. bolj; ostali kraji zajemajo tudi manjša mesta in podeželje.

165.576

nenaseljenih stanovanj (1. 1. 2021)

19 %

od 864.300 vseh stanovanj; 698.700 je naseljenih

Osnovna infrastruktura

Po popisu 2011 je bilo več kot 40 % nenaseljenih stanovanj brez osnovne infrastrukture (stranišče, kopalnica, ogrevanje, elektrika, vodovod) ali počitniških. Leta 2021 je bila skoraj polovica zgrajena pred 1945 ali brez enega od teh elementov.

Viri: SURS (popis 2021, indeksi cen, popis 2011), Eurostat. Rast cen rabljenih stanovanj: SURS, indeksi cen stanovanjskih nepremičnin, 4. četrtletje 2025 glede na povprečje 2015.

STANOVANJSKO PODROČJE

Kaj je občinam zdaj omogočeno (

SID kredit za občine

1 %

fiksna obrestna mera, ročnost do 30 let

- 300 mio € posojil EIB in CEB; skupaj 450 mio € za približno 2.600 stanovanj
- država subvencionira obrestno mero do 25 mio € letno (do 2034)
- kredit od 500.000 €, do 85 % upravičenih stroškov
- upravičenci: občine, javni stanovanjski skladi, neprofitne organizacije

Oddaja stanovanj ključnemu kadru

Novela Stanovanjskega zakona (SZ-1G) daje občinam in skladom več prostosti pri razpisnih pogojih. Lažje do stanovanja pridejo zaposleni v poklicih, pomembnih za lokalno okolje; mladi in mlade družine so obvezna prednostna skupina.

Prenos zemljišča na SSRS in gradnja

Občina lahko zemljišče brezplačno odsvoji osebi javnega prava, npr. SSRS, za gradnjo javnih najemnih stanovanj. SSRS stanovanja zgradi, občina z njimi nato razpolaga. Primer: Občina Kobilje.

Sofinanciranje investicije s strani SSRS

SSRS vstopa kot soinvestitor ali posojilodajalec pri projektih občin, javnih skladov in neprofitnih organizacij. Za soinvestitorstvo je namenjenih 50 mio € (približno 500 stanovanj); program sofinanciranja velja 2026–2029.

ZUreP-3: aktivnejša zemljiška politika

Občine pripravijo načrt preskrbe z zemljišči (do 2, 2–5 in 5–15 let), določijo območja predkupne pravice na stavbnih zemljiščih ter z razvojnimi stopnjami in komasacijo pridobijo primerna zemljišča za stanovanja. Z PIP lahko tudi določijo namen zemljišča za stanovanja.

Viri: ZFSGJNS (UL RS 57/25, 112/25), SZ-1G,), ZUreP-3, PIS.

STANOVANJSKO PODROČJE

Kobilje, Lendava in Hrastnik: primeri gradnje

Kobilje

Kobiljski klasi

10 **javnih najemnih stanovanj**

- Občina zagotovila zemljišče.
- SSRS gradi iz lastnih sredstev: 1,57 mio €
- Temeljni kamen 24. 9. 2026, gradnja 2027–2028

Lendava

Ob Kobiljskem potoku

80 **stanovanj v 1. fazi 40 (4,5 mio €)**

- 1. faza (Pomgrad, CEB): dela >90 % končana
- 2. faza: dodatnih 40 stanovanj (skupaj 80), gradnja od poletja 2026, zaključek 2. pol. 2027
- Izvajalec 2. faze izbran feb. 2026

Hrastnik

Stanovanjsko naselje Résnica

84 **javnih najemnih stanovanj (1. faza)**

- Investitorja: Občina Hrastnik in Spekter (vsak ½)
- SSRS: 11,7 mio € (soinvestiranje + posojilo) iz dokapitalizacije 2023/24
- SSRS odkupi 42 stanovanj (22 Spekter, 20 Občina)
- Vrednost ok. 12 mio €; gradnja od marca 2026

2.221

stanovanj v 22 projektih SSRS (v gradnji, naročilu in pripravi)

492 mio €

skoraj toliko znaša ocenjena investicijska vrednost projektov

.

STANOVANJSKO PODROČJE

Kaj se načrtuje

Več stanovanj

Področje 1: več stanovanj na primernih lokacijah

≥3 **zasebni subjekti za dostopna stanovanja**

- Več stanovanj na primernih lokacijah, cone
- Jamstvena shema in ugodna posojila za mlade
- Hitrejša gradnja: dovoljenja, BIM, tipizacija
- Pilota: lesena gradnja, Housing First

Prenova

Področje 2: prenova in prilagajanje fonda

Prilagoditve **fonda starajočidružbi in celovite prenove**

- Prilagajanje stanovanj za starejše
- Spodbude za celovito prenovo in dvigala
- Zakon o upravljanju večstanovanjskih stavb
- Popis fonda kot podlaga za načrt prenove

Aktivacija in sobivanje

Področje 3: aktivacija, sobivanje, najem

1.000 **najmanj stanovanj v javni najemni službi**

- Aktivacija praznih stanovanj (analiza, ukrepi)
- Sobivanje: pilotni projekti, nove oblike bivanja
- Javna najemna služba
- Obvezna prijava najemnih pogodb, inšpekcija
- Zaščita najemodajalca

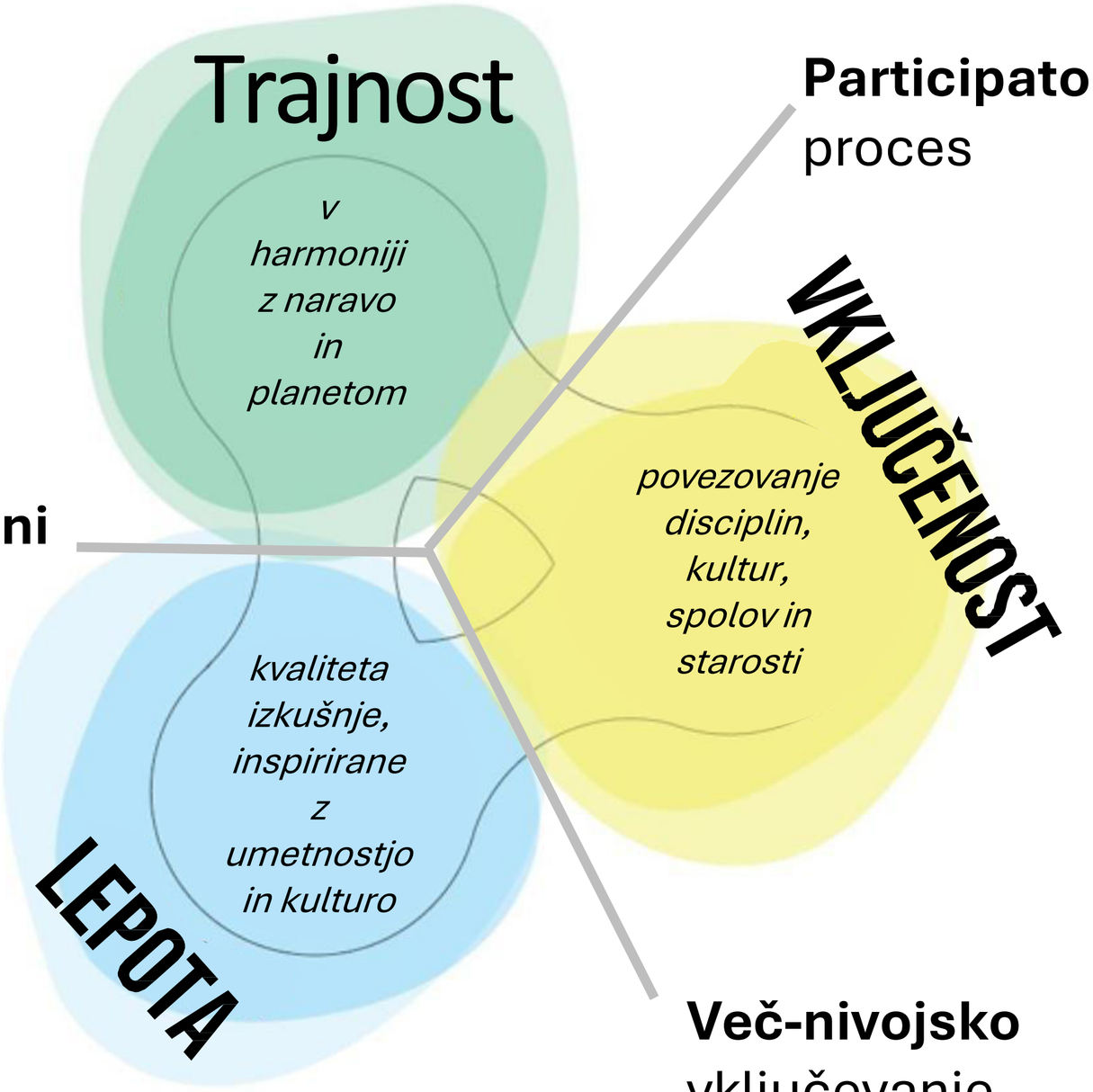
5

ciljev: dostopnost, netržna ponudba, aktivacija fonda, prenova, sobivanje

4

področja ukrepov; 4. je spremljanje podatkov in poročanje

New European Bauhaus

Participatorni proces

Transdisciplinarni pristop

Več-nivojsko vključevanje

Spodbuja TRAJNOSTNO preoblikovanje življenjskih prostorov in načina življenja skozi povezovanje 3 vrednot.

Cilji NEB komuniciranja

Trajnost

Krepitev **krožnosti, trajnosti in inovacij v grajenem okolju** s podporo krožnemu gospodarstvu in biogospodarstvu, spodbujanjem raziskav, širjenjem uporabe inovativnih rešitev ter **krepitvijo odpornosti skupnosti na naravne nesreče**.

Sodelovanje

Opolnomočenje prebivalcev s **participativnimi procesi** za krepitev **demokratičnih, vključujočih in odpornih sosesk**.

Kultura, umetnost, izobraževanje

Izkoriščanje preobrazbene moči izobraževanja, umetnosti in kulture za spodbujanje ustvarjalnosti in inovacij pri preobrazbi lokalnih okolij.

Dobre prakse krepitve lokalne demokracije in povezovanj skupnosti

© NEB STAR – SOFTAcademy © SvenZacek – ©ASDpublics

NEB-STAR: razvija modele upravljanja in financiranja za ponovno uporabo stavb, preprečevanje gentrifikacije in demokratizacijo urbanega razvoja.

Obzorje Evropa

SOFTAcademy: prenavlja montažne večstanovanjske stavbe iz sovjetskega obdobja v Talinu s celostnim pristopom na ravni soseske.

Evropski sklad za regionalni razvoj – ESRR

Activating Spaces with neuroDiverse Publics: pomaga javnim organom v Barceloni izboljšati otroška igrišča in javne prostore za otroke z avtizmom.

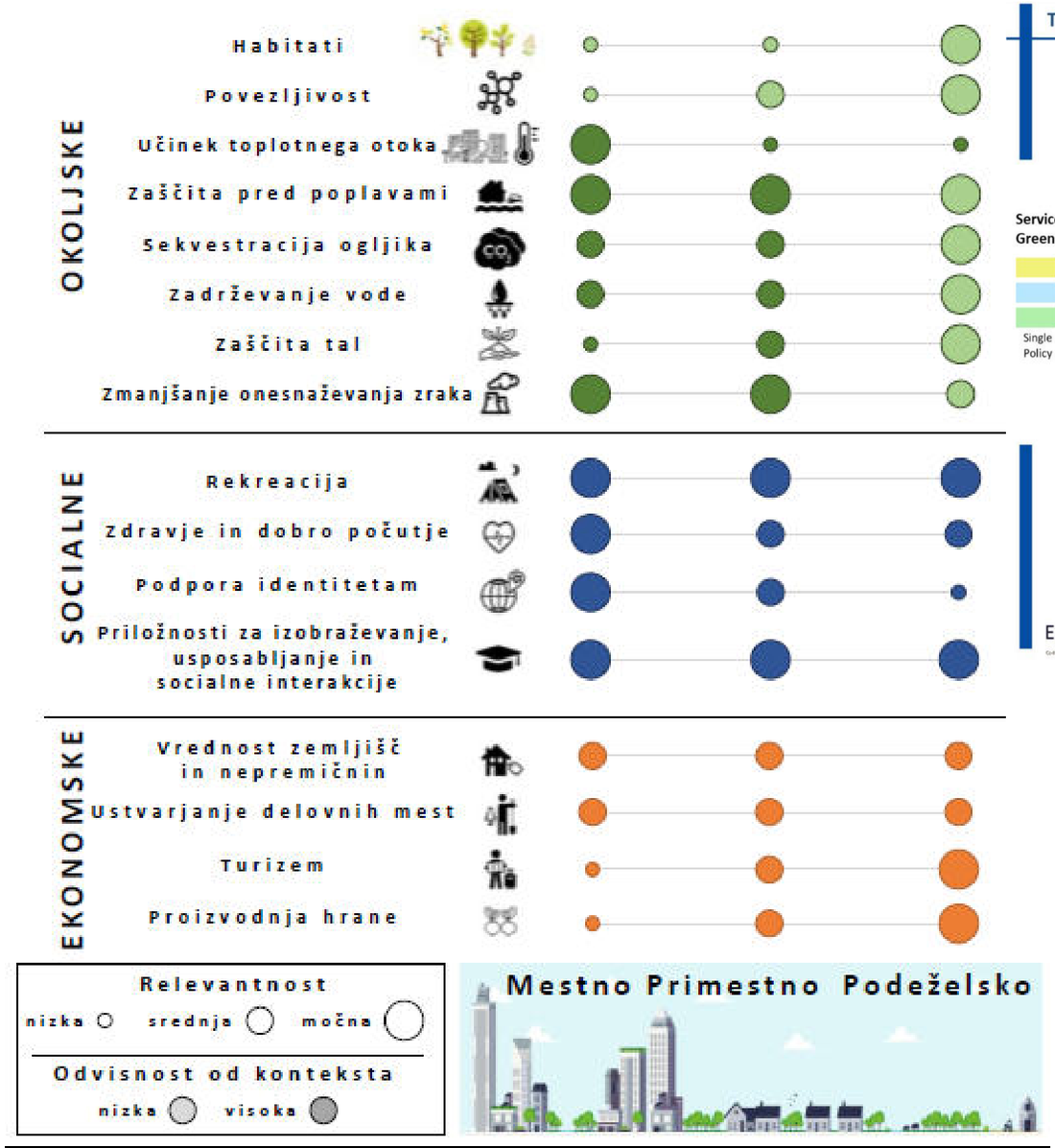
Skupnost EIT za novi evropski Bauhaus

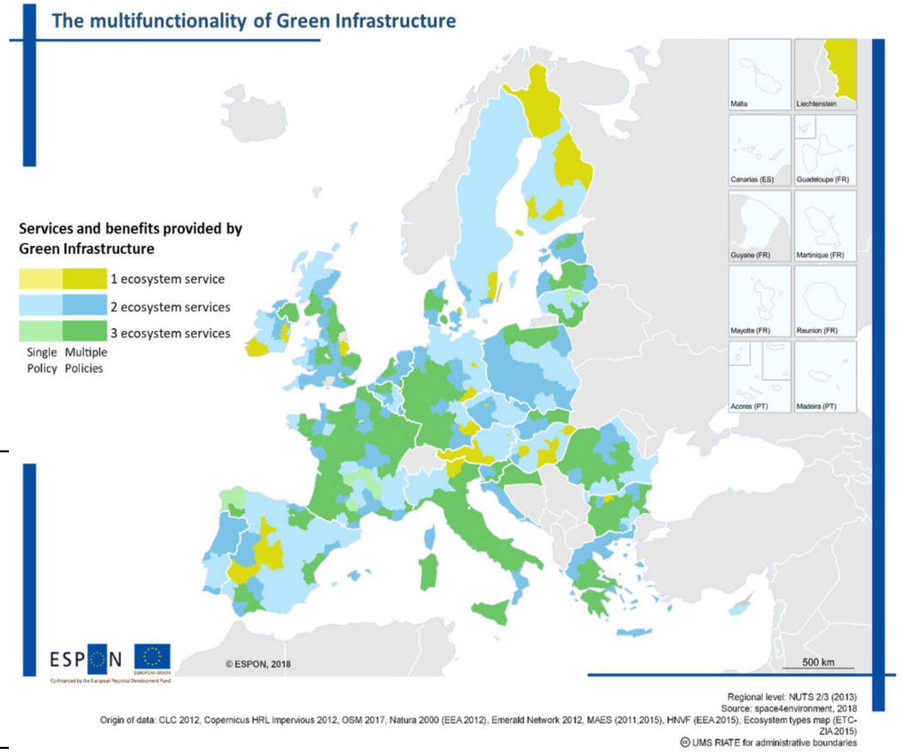
Zeleni sistemi* - podpora kakovostnemu življenju v mestih in na podeželju

- Koristi zelenih sistemov: za skupnost in za posameznika
- Zeleni sistem kot strateška in dolgoročna kategorija – pomen načrtovanja
- Ključni elementi: raznolikost, povezanost, večfunkcionalnost
- Različne ravni: evropska, nacionalna, regionalna, lokalna

* *Zelena infrastruktura*

Glavne koristi, ki jih zagotavlja zelena infrastruktura na različnih ravneh

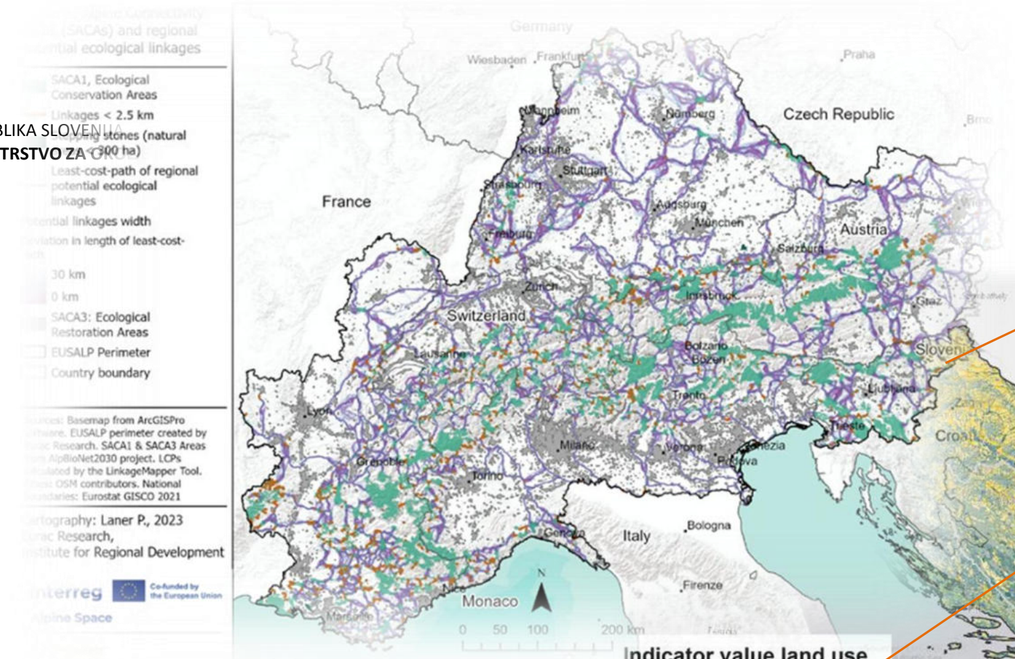

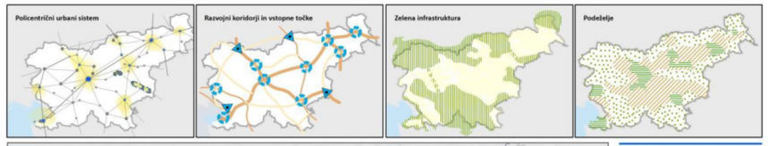

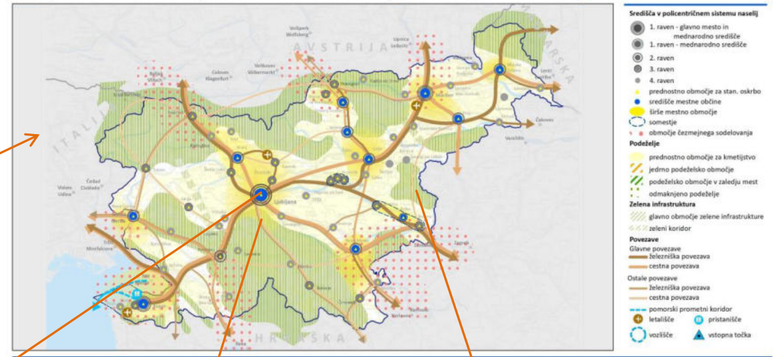
Vir: ESPON Greta, Briefing 1

[GRETA – Green infrastructure: Enhancing biodiversity and ecosystem services for territorial development | ESPON]

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ...

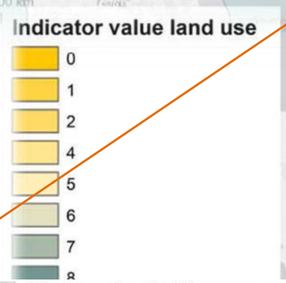

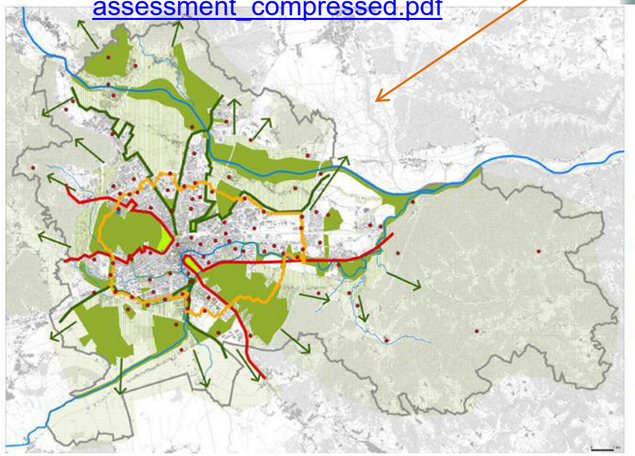

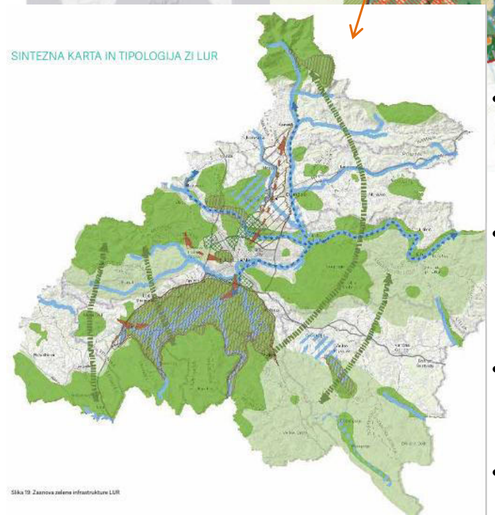
SPRS | Koncept prostorskega razvoja Slovenije | Slika 3

Viri slikovnega materiala:

- ASP PlanToConnect: O1.1_Alpine-planning-strategy-for-ecological-connectivity.pdf
- Adrion DinAlpConnect: Deliverable-T1.3.1-Report-on-ecological-connectivity-assessment_compressed.pdf

Viri slikovnega materiala:

- Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije: Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50) (PISRS)
- Vzorčni primer krajinske zasnove za regionalni prostorski plan: Strokovne podlage za regionalne prostorske plane | PIS
- Strategija varstva in razvoja zelene infrastrukture v Ljubljanski urbani regiji: Strategija_ZILUR_2019_final.pdf
- Zeleni sistem mest in naselij: zeleni-sistem.pdf

Kakovost življenja

- **Dostopnost in kvaliteta storitev**
  - Hitro,
  - Varno,
  - Mirno = brez stresa,
  - Učinkovito,
  - Predvidljivo,
  - … urediti oz. zadostiti čim širši spekter potreb in funkcij posameznika.

- Bližina / širina / toplina

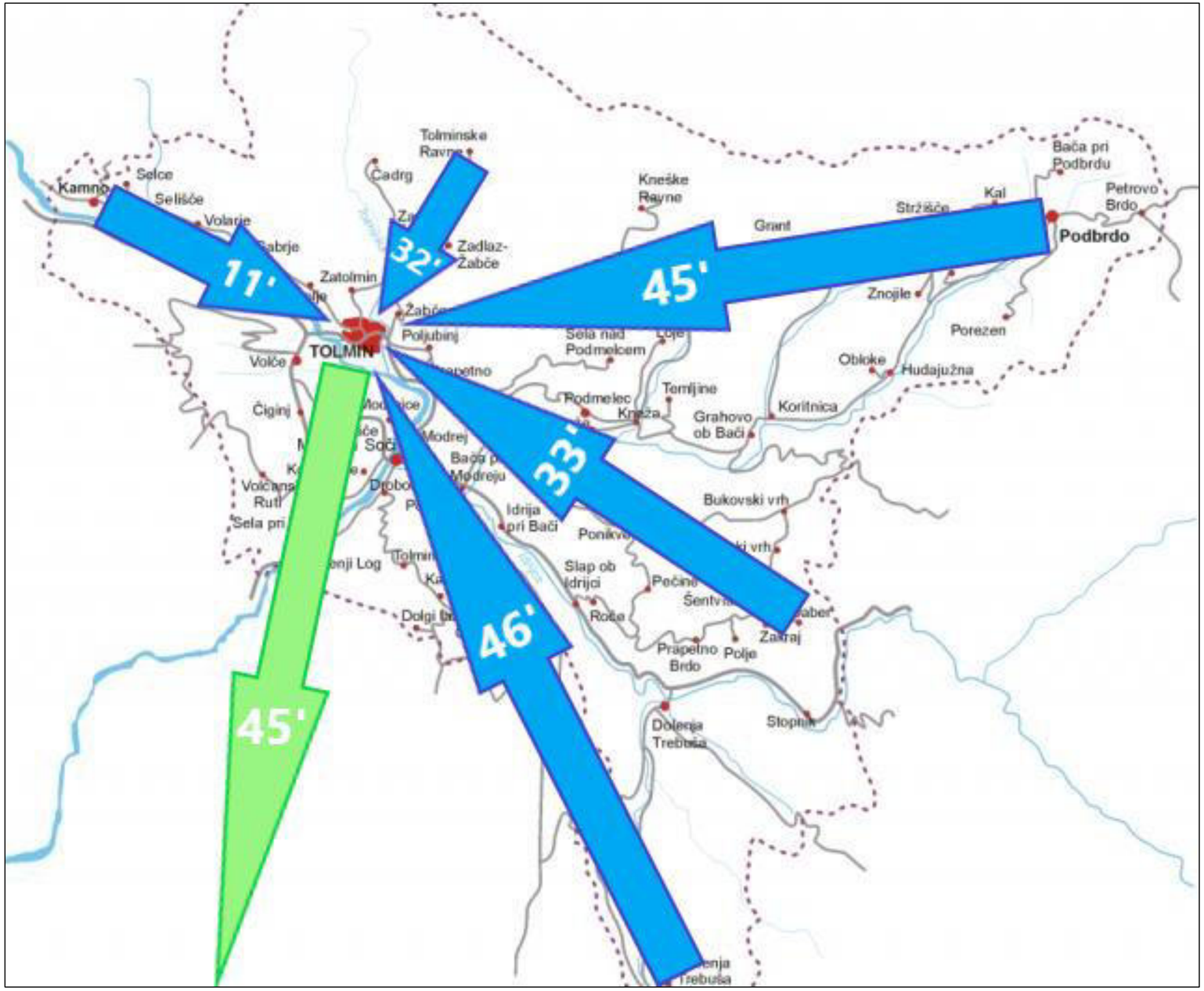

Sobivanje

- Hoja
- Kolesarjenje
- Avtobus (JPP + šolski)
- Avtomobil
- Parkirišča
- Zelene površine

POVEZOVANJE

- P+R
- JPP
- Kolesarske poti
- Železniške postaje
- Shuttle prevozi
- Obvoznice

»Želimo si, da imajo v radiju 30 kilometrov ali 30 minut državljani Slovenije pogoje za življenje, kot so služba, stanovanje, vrtec, šola, čas za kulturo, šport in za družino.«

Dr. Aleksander Jevšek, minister za kohezijo in regionalni razvoj, 22. december 2025

Alen Červ, župan Občine Tolmin
Slovenski regionalni dnevi, Ankaran, november 2026

Na katerem področju bi bilo treba v prihodnje delati drugače za dvig kakovosti življenja?

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

OKROGLA MIZA

USTANAVLJANJE POKRAJIN

MODERATOR:
dr. Roman Lavtar, MLSKRR

SODELUJOČI:
Marko Lotrič, Državni svet
Bojana Kroflič, RRA Savinjska
dr. Simon Kušar, UL FF
Robert Smrdelj, ZOS
Marko Drofenik, MLSKRR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

PODELITEV NAZIVA

OBČINA ZDRAVJA

Nacionalni inštitut za javno zdravje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA LOKALNO SAMOUPRAVO, KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Sofinancira Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RRA GIZ
ZDRUŽENJE REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJ

ZRC SAZU

Slovenski regionalno razvojni sklad
Slovenian Regional Development Fund

VEČERJA

in obeleženje 30 let Slovenskega regionalno razvojnega sklada

